

LATVIJAS REPUBLIKAS VALSTS KONTROLE

Otrais revīzijas departaments

KRIŠJĀNA VALDEMĀRA IELĀ 26, RĪGĀ, LV – 1010
tālr. 7017619, 7017504, fakss 7017673, e-pasts: otrais@lrvk.gov.lv

Rīgā

Latvijas Republikas
Nacionālo bruņoto spēku
Nodrošinājuma pavēlniecības
komandierim majoram **S.Brālēnam**

Vienības gatvē 56, Rīgā, LV – 1004

REVĪZIJAS ZIŅOJUMS

Rīgā

2007.gada 25.janvārī

Nr.5.1-2-18/2006

Materiāli tehnisko līdzekļu centralizētās iegādes sistēmas darbība Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecībā

Revīzijas juridiskais pamatojums

1. Pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 46. un 48. pantu un Valsts kontroles Otrā revīzijas departamenta 08.05.2006. revīzijas uzdevumu Nr.5.1-2-18/2006, veikta likumības revīzija par materiāli tehnisko līdzekļu centralizētās iegādes sistēmas darbību Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecībā.
2. Revīziju veica revīzijas grupas vadītāja valsts revidente Baiba Vilciņa, valsts revidenti Andris Jevčuks un Jānis Blaus, kā arī valsts revidenta palīgs Gundars Zemītis.

Revīzijas mērķis

3. Revīzijas mērķis ir gūt pārliecību par materiāli tehnisko līdzekļu centralizētās iegādes sistēmas darbību un tās atbilstību normatīvo aktu prasībām Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecībā.

Valsts kontroles revidentu atbildība

4. Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par revīzijas ziņojumu, kas balstīts uz revīzijas laikā gūtiem revīzijas pierādījumiem.

Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības atbildība

5. Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecība ir atbildīga par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

Revīzijas apjoms

6. Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem. Revīzija ir plānota tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību par materiāli tehnisko līdzekļu centralizētās iegādes sistēmas darbības atbilstību normatīvo aktu prasībām Nacionālo bruņoto spēku (turpmāk tekstā – NBS) Nodrošinājuma pavēlniecībā (turpmāk tekstā – NP).
7. Revīzija veikta par periodu no 2005.gada 1.janvāra līdz 2006.gada 1.maijam.
8. Revīzijā tika izvērtēti centralizētās iegādes sistēmas darbību reglamentējošie normatīvie akti, kā arī NP darbības atbilstība šo normatīvo aktu prasībām, veicot materiāli tehnisko līdzekļu un pakalpojumu (turpmāk tekstā – MTL un pakalpojumu) centralizēto iegāžu plānošanu, iepirkumu organizēšanu, noslēgto iepirkumu līgumu izpildes uzraudzību un NBS apgādi ar centralizēti iegādātajiem MTL.
9. Revīzijas pierādījumu iegūšanai tika veikta dokumentu izvērtēšana un analīze, intervētas NP, NBS un Aizsardzības ministrijas (turpmāk tekstā – AM) atbildīgās amatpersonas, kā arī izlases veidā tika veiktas NP centralizēto iegāžu un noslēgto iepirkumu līgumu darījumu pārbaudes.
10. Revīzijas izlasē tika iekļautas 295 revidējamā periodā veiktās centralizētās MTL un pakalpojumu (ekipējuma, bruņojuma, tehniskās, sakaru un medicīnas) iegādes, kas ir aptuveni 40% no visām revidējamā periodā NP veiktajām centralizētajām MTL un pakalpojumu iegādēm, kā arī 30 NP noslēgtie iepirkumu līgumi, kas ir aptuveni 10% no visiem revidējamā periodā noslēgtajiem iepirkumu līgumiem, kuri bija pilnībā vai daļēji apmaksāti.
11. Revīzijas apjoma ierobežojošs faktors ir nepilnīga informācija par 2005.gadā un 2006.gada pirmajos četros mēnešos NP faktiski veiktajām MTL un pakalpojumu centralizētajām iegādēm, jo Valsts kontrolei adresētajā NP 09.08.2006. vēstulē Nr.07-3775 bija norādīta informācija tikai par 85 MTL un pakalpojumu centralizētajiem iepirkumiem, kas veikti, piemērojot likumā „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” noteiktās iepirkumu metodes (cenu aptaujas, konkursi, sarunu procedūras), un par 322 mazajiem iepirkumiem.
12. Revīzijas laikā ir iegūti pietiekami un atbilstoši revīzijas pierādījumi, pamatojoties uz kuriem ir sagatavots revīzijas ziņojums.

Kopsavilkums

13. Saskaņā ar Nacionālo bruņoto spēku likumu¹ NBS spēku veidu, pavēlniecību un atsevišķu vienību (turpmāk tekstā – NBS vienības) visu veidu apgādi Latvijā un starptautisko operāciju rajonos, NBS vienību nogādi šajos rajonos un vienību atgriešanos, kā arī medicīnisko aprūpi, veicot bruņojuma, ekipējuma un citu materiālu iepirkumus, nodrošina NP. Revidējamā periodā NP rīcība ar valsts budžeta līdzekļiem, nodrošinot materiāli tehnisko līdzekļu centralizētās iegādes, ne visos aspektos ir bijusi tiesiska un pareiza, par ko liecina konstatētie normatīvo aktu pārkāpumi centralizēto iegāžu plānošanas un organizēšanas, kā arī apgādes procesos.
14. Plānojot un organizējot MTL un pakalpojumu centralizētās iegādes, NP nav ievērojusi likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” prasības:
 - 14.1. pēc būtības vienādi MTL un pakalpojumi nav apvienoti vienā iepirkumā un atsevišķos gadījumos, kad ir veikti iepirkumi, kuru vērtība bija 1000 vai vairāk latu, nav slēgts rakstveida līgums, kas ir pretrunā ar likuma 3.pantu un netieši norāda uz to, ka NP vadība apzināti izvairās no likumā noteikto iepirkumu metožu piemērošanas;

¹ Nacionālo bruņoto spēku likuma 12.³ pants

- 14.2. nepamatoti kā likuma piemērošanas izņēmumi ir veiktas iepriekš plānotas akmeņogļu iegādes, kā arī nepamatoti kā mazie iepirkumi, nepiemērojot likumā noteiktās iepirkuma procedūras, veiktas iegādes, kuru līgumcena ir Ls 1000, kas neatbilst likuma 4.pantam;
 - 14.3. nosakot iepirkuma metodi, nav ņemti vērā likuma 6.panta nosacījumi, ka gadījumā, ja kopējais iepirkuma apjoms tiek sadalīts daļās, paredzamā līgumcena ir visu šo daļu kopējā vērtība;
 - 14.4. atsevišķos gadījumos MTL un pakalpojumu iegāžu nodrošināšanai NP nav piemērojusi paredzamai līgumcenai atbilstošas iepirkuma metodes, kā to paredz likuma 22.pants;
 - 14.5. savlaicīgi neiesniedzot Iepirkumu uzraudzības birojam statistiskos pārskatus un pārskatos nenodrošinot pilnīgu informāciju par noslēgtajiem iepirkumu līgumiem un piemērotajām iepirkuma procedūrām, nav ievērotas likuma 35.panta prasības;
 - 14.6. atsevišķos gadījumos NP noslēgtajos centralizēto iepirkumu līgumos nav norādīta visa likuma 33.pantā noteiktā informācija.
15. NP veicamo uzdevumu izpildē pastāv trūkumi un nepilnības, kas kopumā apgrūtina MTL un pakalpojumu centralizētās iegādes sistēmas darbību, kā rezultātā pastāv risks, ka NBS vienības netiks nodrošinātas ar nepieciešamajiem MTL un pakalpojumiem, kam savukārt var būt negatīva ietekme uz NBS noteikto uzdevumu īstenošanu:
- 15.1. centralizētās MTL un pakalpojumu iegādes sistēmas nodrošināšanā tiek piemēroti AM, NBS un NP iekšējie normatīvie akti (turpmāk tekstā – iekšējie normatīvie akti), kuri nav aktualizēti atbilstoši izmaiņām NBS struktūrā un kuri nenodrošina vienotu izpratni par centralizēto iegāžu sistēmas darbību;
 - 15.2. centralizēto iegāžu plānošanas procesā NP nav ievērojusi plānošanas procesa dokumentu izstrādes kārtību un termiņus, kas negatīvi ietekmē centralizētā iegādes procesa rezultātīvu un savlaicīgu norisi;
 - 15.3. centralizēto iepirkumu procesa dokumentos dažādi definēti pēc būtības vienādi centralizēti iegādājami MTL un pakalpojumi nenodrošina vienotu izpratni un sarežģī centralizēto iegāžu plānošanas un iepirkumu procesus;
 - 15.4. NP iedibinātā centralizēto iepirkumu un noslēgto iepirkumu līgumu reģistrācijas kārtība nenodrošina pilnīgu un savlaicīgu informāciju par visiem NP veiktajiem centralizētajiem MTL un pakalpojumu iepirkumiem un noslēgtajiem iepirkumu līgumiem, kas savukārt apgrūtina centralizētā iepirkumu procesa un līgumu izpildes kontroli un nenodrošina pārlicību par valsts budžeta līdzekļu likumīgu izlietojumu;
 - 15.5. netiek nodrošināta iekšējos normatīvajos aktos noteiktā MTL un pakalpojumu saņemšanas kārtība, kas rada risku, ka tiek pieņemti iepirkumu līgumos paredzētajām specifikācijām neatbilstoši MTL;
 - 15.6. centralizēto iepirkumu līgumu izpildē nav ievērota iekšējos normatīvajos aktos noteiktā iepirkumu līgumu apmaksas kārtība, kas rada nelietderīgas finanšu līdzekļu izlietošanas risku;
 - 15.7. visā centralizētajā MTL un pakalpojumu iegādes procesā NP nav ievērojusi iekšējos normatīvajos aktos noteikto pārskatu iesniegšanas kārtību un termiņus, jo pārskati tiek iesniegti neregulāri vai vispār netiek iesniegti un tajos iekļautā informācija ir nepilnīga, kas savukārt negatīvi ietekmē centralizētās iegādes sistēmas darbību kopumā;
 - 15.8. iekšējos normatīvajos aktos nav noteikta MTL iznīcināšanas, pārstrādes vai utilizācijas kārtība, līdz ar ko NP noliktavās ir uzkrāts liels daudzums nederīgo un nolietoto MTL, kas apgrūtina NP noliktavu darbību un rada risku budžeta līdzekļu izšķērdēšanai;

- 15.9. NP noliktavās netiek īstenota MTL apkope un nav nodrošināti uzglabāšanas apstākļi specifiskiem MTL, kas savukārt nenodrošina vairākkārtīgu to lietošanu;
- 15.10. NP nav nodrošināta pilnīga kontrole pār noliktavas pārziņu pienākumu izpildi, kas nenodrošina MTL saglabāšanu un pieļauj valsts budžeta līdzekļu izsaimniekošanas iespējamību.
16. Saskaņā ar iekšējiem normatīvajiem aktiem katram centralizētajam iepirkumam tiek norīkota par iepirkumu atbildīgā amatpersona un par tās pienākumu pildīšanas kontroli atbildīgs ir NP komandieris:
- 16.1. iekšējos normatīvajos aktos par iepirkumu atbildīgās amatpersonas noteiktie pienākumi un uzdevumi aptver vairākas atbildības jomas, kas centralizēto iegāžu organizēšanā rada interešu konflikta risku;
- 16.2. vienas un tās pašas par iepirkumu atbildīgās amatpersonas piesaistīšana pēc būtības līdzīgu MTL un pakalpojumu iegāžu nodrošināšanai un vienpersoniska lēmumu pieņemšana pretendentu izvēlē veicina konkrētu pretendentu lobēšanu, uz ko netieši norāda revīzijā konstatētās tendences, ka tiesības veikt centralizētās ekipējuma iegādes pārsvarā tiek piešķirtas tikai dažiem pretendentiem;
- 16.3. par iepirkumu atbildīgās amatpersonas darbībā konstatētie iekšējo normatīvo aktu pārkāpumi norāda uz nepietiekamu un neefektīvu kontroli.
17. NP vadība nav nodrošinājusi pietiekamu uzraudzību un kontroli par MTL un pakalpojumu centralizēto iegāžu procesiem NP, kā rezultātā tiek pieļauta valsts budžeta līdzekļu izsaimniekošanas iespējamība.

Revidējamās jomas īss raksturojums

18. Viena no Latvijas valdības noteiktajām prioritātēm valsts aizsardzības jomā ir NBS nodrošināšana ar mūsdienīgu bruņojumu un ekipējumu. Saskaņā ar Nacionālo bruņoto spēku likumu² NBS nodrošināšana ar MTL un pakalpojumiem notiek vienotas iegādes un apgādes sistēmas ietvaros (turpmāk tekstā – centralizētā iegādes sistēma). Centralizētās iegādes sistēma sastāv no vairākiem posmiem:
- centralizēto iegāžu plānošana;
 - centralizēto iepirkumu organizēšana;
 - centralizēto iepirkumu līgumu izpilde;
 - NBS apgāde ar centralizēti iegādātajiem MTL.
19. Saskaņā ar AM 03.06.2005. pavēli Nr.185 apstiprināto AM reglamentu AMR 70-7 „Kārtībā, kādā tiek organizēts iepirkums” (turpmāk tekstā – AM reglaments AMR 70-7) centralizēti tiek veiktas šādas MTL un pakalpojumu iegādes³:
- degviela vairumtirdzniecībā;
 - akmeņogles;
 - sauszemes mehānisko transportlīdzekļu, ieroču un ekipējuma remonts;
 - medicīnas līdzekļi un aprīkojums;
 - sakaru un informācijas tehnoloģiju MTL;
 - sauszemes mehāniskie transportlīdzekļi, kaujas tehnika un inženiertehnika;
 - visa veida civiltiesiskā apdrošināšana;
 - kravu transportēšana;
 - pārtika NBS vajadzībām;
 - karavīru individuālais ekipējums, bruņojums, sakari, optika, inženiertehniskie – darba instrumenti (kājniestu lāpsta, knaibles u.c.), kaujas tērpi, aizsarglīdzekļi u.c.

² Nacionālo bruņoto spēku likuma 18.pants

³ AM reglamenta AMR 70-7 1.pielikums

20. Atbilstoši Nacionālo bruņoto spēku likumam⁴ NBS vienību nodrošināšana ar MTL un pakalpojumiem ir NP kompetence. NP ir izveidota 01.07.2004. ar aizsardzības ministra 16.06.2004. pavēli Nr.182, pārņemot reorganizētā NBS Nodrošinājuma centra tiesības un saistības. NP vada NBS komandierim tieši pakļauts NP komandieris.
21. MTL un pakalpojumu centralizētās iegādes tiek finansētas no AM budžeta programmas 22.00.00 „Nacionālie bruņotie spēki” apakšprogrammas 22.08.00 „Nodrošinājuma pavēlniecība”, kuru administrē NP.
- 21.1. 2005.gadā MTL un pakalpojumu centralizētajām iegādēm bija plānots finansējums Ls 13 010 824 apjomā, kur sakaru iegādēm bija plānoti līdzekļi Ls 3 807 000 apjomā, medicīnas centralizētajām iegādēm – Ls 865 747, bet pārējām centralizētajām iegādēm (ekipējuma, bruņojuma, tehniskās, zemes un dažādu pakalpojumu iegādes, kā arī nekustamā īpašuma nodokļa samaksa) – Ls 8 338 077.
- 21.2. 2006.gadā MTL un pakalpojumu centralizētajām iegādēm plānots finansējums Ls 23 239 551 apjomā, kur sakaru centralizētajām iegādēm plānoti Ls 3 832 000, medicīnas centralizētajām iegādēm – Ls 885 747, bet pārējām centralizētajām iegādēm (ekipējuma, bruņojuma, tehniskās, zemes un dažādu pakalpojumu iegādes, kā arī nekustamā īpašuma nodokļa samaksa) – Ls 18 575 097.
22. 2005.gadā MTL un pakalpojumu centralizētās iegādes tika veiktas Ls 9 311 163 apjomā, kas ir par Ls 3 699 611 jeb par 28% mazāk salīdzinājumā ar plānotajām centralizētajām iegādēm. Lielāko neapgūtā finansējuma daļu veido ekipējuma, bruņojuma un tehniskās centralizētās iegādes. Šīs iegādes tika veiktas tikai Ls 5 193 655 apjomā, kas ir par Ls 3 144 422 jeb 38% mazāk salīdzinājumā ar plānotajām iegādēm. 2005.gadā neapgūtais MTL un pakalpojumu centralizēto iegāžu finansējums tika novirzīts citu AM un NBS pasākumu finansēšanai.

Revīzijas konstatējumi, secinājumi un ieteikumi

Centralizēto iegāžu plānošana

Konstatējumi

23. Saskaņā ar AM pagaidu reglamentu AMR 70-4 „Iepirkumu plānošanas instrukcija”, kas apstiprināts ar AM 15.07.2002. pavēli Nr.186 (turpmāk tekstā – AM pagaidu reglaments AMR 70-4), MTL un pakalpojumu centralizēto iegāžu plānošana tiek veikta nākamā gada budžeta izstrādes procesā pēc NBS komandiera pavēles izdošanas par centralizēto MTL un pakalpojumu iepirkumu plānošanu⁵. Finansējums MTL un pakalpojumu centralizētajām iegādēm tiek plānots, ņemot vērā aizsardzības ministra un NBS komandiera noteiktās vadlīnijas kārtējam gadam un NBS vidējā termiņa attīstības plānā laika periodam no 2005. līdz 2008.gadam noteiktās galvenās NBS prioritātes, uzdevumus un to izpildei paredzēto finansējumu tuvākajiem četriem gadiem.
24. Centralizēto iegāžu plānošanas procesa rezultātā tiek izstrādāti centralizēto iepirkumu plāni un iepirkumu izpildes grafiki pa MTL un pakalpojumu veidiem (ekipējuma, bruņojuma, pārtikas, tehniskie, medicīnas, sakaru un starptautisko operāciju iepirkumu plāni).
25. Revidējamā periodā centralizēto iepirkumu plānu un izpildes grafiku izstrādes procesā tika piemērots AM pagaidu reglaments AMR 70-4 un AM reglaments AMR 70-7.
- 25.1. AM pagaidu reglaments AMR 70-4 nebija aktualizēts atbilstoši veiktajām izmaiņām NBS struktūrā un normatīvajos aktos. Saskaņā ar AM pagaidu reglamentu AMR 70-4 centralizēto iepirkumu plānu izstrāde ir NBS Nodrošinājuma centra⁶ kompetence, kaut gan faktiski plānus izstrādā NP, jo NBS Nodrošinājuma centrs 2004.gadā tika

⁴ Nacionālo bruņoto spēku likuma 12.³ pants

⁵ AM pagaidu reglamenta AMR 70-4 301. un 317.punkts

⁶ AM pagaidu reglamenta AMR 70-4 307.punkts

reorganizēts un NP ir tā tiesību un saistību pārņēmēja. AM pagaidu reglaments AMR 70-4 bija spēkā līdz 17.03.2006., kad tika apstiprināti AM noteikumi Nr.5-NOT „Kārtība, kādā notiek centralizēto iepirkumu plānu izstrāde”.

- 25.2. Izvērtējot iepirkumu plānus, konstatēts, ka atsevišķos gadījumos plānus ir izstrādājis arī NBS Apvienotā štāba Nodrošinājuma departaments, kaut gan AM pagaidu reglaments AMR 70-4 to neparedz. Atbilstoši AM 19.08.2005. instrukcijai Nr.1 „Instrukcija par Nacionālo bruņoto spēku sagatavošanu dalībai starptautiskajās operācijās, dalības un pēcooperācijas periodā veicamajiem uzdevumiem”⁷ NBS Apvienotā štāba Nodrošinājuma departaments var sagatavot centralizētos iepirkumu plānus starptautiskajām miera nodrošināšanas operācijām.
26. Saskaņā ar AM pagaidu reglamentu AMR 70-4 iepirkumu plānos tiek norādītas nepieciešamās iegādes jeb iepirkuma priekšmets, plānotais daudzums un summa, kā arī finansējuma apgūšanas termiņi pa mēnešiem un iegādes saņemšanas termiņš.
27. Atbilstoši AM pagaidu reglamentam AMR 70-4 iepirkumu plāni tiek sagatavoti, pamatojoties uz NBS vienību iesniegto MTL un pakalpojumu iegādes pieprasījumu (IPS-2-97 veidlapa) apkopojumu⁸. Veicot centralizēto iegāžu plānošanas dokumentu pārbaudi, konstatēts, ka MTL un pakalpojumu iegādes pieprasījumu (IPS-2-97 veidlapa) apkopojumi netiek sagatavoti NBS komandiera pavēlēs par centralizēto MTL un pakalpojumu iepirkumu plānošanu noteiktajos termiņos, jo netiek nodrošināta savlaicīga NBS vienību iegādes pieprasījumu (IPS-2-97 veidlapa) iesniegšana.
28. Saskaņā ar AM pagaidu reglamentu AMR 70-4 iegādes pieprasījumos (IPS-2-97 veidlapa) tiek norādīts nepieciešamais MTL un pakalpojumu apjoms un plānotais finansējuma apjoms, kas tiek plānots atbilstoši Ministru kabineta (turpmāk tekstā – MK) 16.09.2003. noteikumos Nr.519 „Noteikumi par apgādes nosacījumiem, normām un kārtību, kādā karavīri nodrošināmi ar finanšu un materiāltehniskajiem līdzekļiem” (turpmāk tekstā – MK noteikumi Nr.519) noteiktajām karavīru apgādes normām un ņemot vērā NBS komandiera apstiprināto Materiāltehniskās apgādes plānu.
- 28.1. NBS vienību iegādes pieprasījumos (IPS-2-97 veidlapa) norādītais MTL un pakalpojumu apjoms ir tieši atkarīgs no plānotā finansējuma apjoma, kurš tiek noteikts NBS komandiera apstiprinātā Materiāltehniskā apgādes plāna ietvaros. Materiāltehniskās apgādes plānu kārtējam gadam sagatavo NBS Apvienotā štāba Nodrošinājuma departaments un tajā tiek noteikts MTL un pakalpojumu centralizētajām iegādēm plānotais kopējais finansējuma apjoms pa centralizēti iegādājamo MTL un pakalpojumu veidiem ekonomisko klasifikācijas kodu griezumā. Plānotais finansējums tiek sadalīts starp NBS vienībām, ņemot vērā pirms Materiāltehniskā apgādes plāna izstrādes apzinātās NBS vienību vajadzības.
- 28.2. Materiāltehniskās apgādes plānā norādīto finansējuma apjomu ietekmē tirgus izpētes rezultāti, kuri tiek ņemti vērā plāna izstrādes procesā. Atbilstoši NP normatīvajiem aktiem⁹ tirgus izpēte ir NP štāba Iepirkumu un infrastruktūras pārvaldes Materiāltehnisko līdzekļu izpētes daļas kompetence. Tirgus izpētes galvenais uzdevums ir apzināt nepieciešamo MTL un pakalpojumu cenas.
- 28.3. Izvērtējot MTL un pakalpojumu tirgus izpētes rezultātus, konstatēts, ka MTL un pakalpojumu cenas galvenokārt tiek noteiktas, pamatojoties uz iepriekšējos gados

⁷ AM 19.08.2005. instrukcijas Nr.1 „Instrukcija par Nacionālo bruņoto spēku sagatavošanu dalībai starptautiskajās operācijās, dalības un pēcooperācijas periodā veicamajiem uzdevumiem” 48.11.apakšpunkts

⁸ AM pagaidu reglamenta AMR 70-4 303. un 307.punkts

⁹ ar AM 29.01.2003. pavēli Nr.32 apstiprinātā AM pagaidu reglamenta „Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma centra nolikums” 3.015.apakšpunkts un NBS 01.02.2006. reglamenta Nr.2 „Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības nolikums” 29.2.apakšpunkts

noslēgtajiem iepirkumu līgumiem, neņemot vērā tirgus izmaiņas un inflācijas pieaugumu. Rezultātā plānotais finansējums tikai daļēji var nodrošināt faktiski nepieciešamo MTL un pakalpojumu apjomu. Tā piemēram, 2006.gada janvārī tika rīkota cenu aptauja ar identifikācijas numuru NP 2006/003 par pasta sūtījumu un/vai kravu nosūtīšanu uz starptautisko operāciju rajoniem, kur iepirkuma plānotā līgumcena bija Ls 5000. Cenu aptaujas rezultātā tika saņemti piedāvājumi par Ls 139 123 un Ls 101 630. Šāda cenu atšķirība radusies, jo, plānojot iepirkumu un veicot tirgus izpēti, nav ņemts vērā fakts, ka pasta sūtījumu piegādes būs jāveic kara darbība zonā, kas ievērojami sadārdzina pakalpojuma izmaksas.

- 28.4. MK noteikumi Nr.519 nav aktualizēti atbilstoši NBS struktūras izmaiņām, jo noteikumos tiek minēts, ka karavīru apgādi nodrošina Nodrošinājuma centrs¹⁰, nevis Nodrošinājuma pavēlniecība.
29. Saskaņā ar AM pagaidu reglamentu AMR 70-4 un AM reglamentu AMR 70-7 centralizēto iegāžu plānošanas procesā visām plānotajām MTL un pakalpojumu iegādēm ir jāizstrādā tehniskās specifikācijas un darba uzdevumi.
- 29.1. AM pagaidu reglaments AMR 70-4 nosaka, ka tehnisko specifikāciju un darba uzdevumu izstrāde ir NBS Nodrošinājuma centra jeb faktiski NP kompetence¹¹. Līdz ar AM reglamenta AMR 70-7 apstiprināšanu tehnisko specifikāciju un darba uzdevumu izstrāde tika deleģēta NBS Mācību vadības pavēlniecībai¹². AM pagaidu reglamentā AMR 70-4 izmaiņas attiecībā uz centralizēto iepirkumu tehnisko specifikāciju un darba uzdevumu izstrādes procesu netika veiktas.
- 29.2. Plānojot MTL un pakalpojumu centralizētās iegādes 2006.gadam, AM reglamentā AMR 70-7 noteiktā tehnisko specifikāciju un darba uzdevumu izstrādes kārtība nav ievērota, jo atsevišķos gadījumos tehniskās specifikācijas un darba uzdevumus ir izstrādājusi NP, bet ne NBS Mācību pavēlniecības darba grupa.
- 29.3. Izvērtējot centralizēto iegāžu dokumentus, konstatēts, ka tehniskās specifikācijas un darba uzdevumi tiek izstrādāti nekvalitatīvi un tajos iekļautā informācija ir nepilnīga. Tehnisko specifikāciju un darba uzdevumu papildināšana un precizēšana kavē savlaicīgu centralizēto iegāžu norisi. Par to liecina arī AM adresētā Aizsardzības īpašumu valsts aģentūras (turpmāk tekstā – AĪVA) 01.02.2006. vēstule Nr. 1.-871, ka savlaicīgi un nepilnīgi izstrādātas tehniskās specifikācijas būtiski kavē iepirkumu norisi. Tāpat šo faktu pastiprina NBS adresētā AM 20.07.2005. vēstule Nr.MV-N/2885 par AM reglamentā AMR 70-7 noteiktās kārtības neievērošanu tehnisko specifikāciju un darba uzdevumu izstrādē.
30. Saskaņā ar AM pagaidu reglamentu AMR 70-4 NP sagatavotie iepirkumu plāni, precizētās tehniskās specifikācijas un darba uzdevumi tiek saskaņoti ar NBS Apvienotā štāba Nodrošinājuma departamentu un Finanšu un budžeta plānošanas departamentu¹³. Iepirkuma plānus apstiprina NBS komandieris un tie tiek iesniegti AM apstiprināšanai. Iepriekš minētais pagaidu reglaments nosaka, ka iepirkumu plāni jāizstrādā un jāiesniedz AM līdz kārtējā gada 1.septembrim. Veicot iepirkumu plānu analīzi, konstatēts, ka 79% no visiem iepirkumu plāniem netiek sagatavoti noteiktajos termiņos. Tā piemēram:
- 5 iepirkumu plāni 2005.gadam NP apstiprināti 20.10.2004.;
 - 5 iepirkumu plāni 2005.gadam NP apstiprināti 22.11.2004.;
 - 15 iepirkumu plāni 2005.gadam NP apstiprināti no 17.12.2004. līdz 28.12.2004.;
 - 11 iepirkumu plāni 2006.gadam NP apstiprināti 27.10.2005.;
 - 5 iepirkumu plāni 2006.gadam NP apstiprināti 06.12.2005.

¹⁰ MK noteikumu Nr.519 19.punkts

¹¹ AM pagaidu reglamenta AMR 70-4 302.punkts

¹² AM reglamenta AMR 70-7 114.punkts

¹³ AM pagaidu reglamenta AMR 70-4 308.punkts

31. Pamatojoties uz apstiprinātajiem iepirkumu plāniem, saskaņā ar AM pagaidu reglamentu AMR 70-4 AM Nodrošinājuma politikas departaments izstrādā iepirkumu izpildes grafikus¹⁴. Veicot centralizēto iegāžu plānošanas dokumentu pārbaudi, konstatēts, ka iepirkumu izpildes grafiku sagatavošanai AM Nodrošinājuma politikas departamentā tiek iesniegti dokumenti (iepirkumu plāni, tehniskās specifikācijas, darba uzdevumi), kuros nav norādīta pilnīga un precīza informācija, piemēram, finansējuma programma un par iepirkumiem atbildīgās amatpersonas. Informācijas trūkums negatīvi ietekmē iepirkumu izpildes grafiku sagatavošanas termiņus, par ko NBS ir norādīts arī AM 20.07.2005. vēstulē Nr.MV-N/2885.
32. Iepirkumu izpildes grafikos papildus iepirkumu plānos sniegtajai informācijai tiek norādīts centralizēto iegāžu nodrošināšanai rīkoto iepirkumu izpildītājs AĪVA vai NP. AM iekšējos normatīvajos aktos nav noteikta vienota kārtība un kritēriji šo centralizēto iepirkumu izpildītāju izvēlē. Saskaņā ar AM sistēmā iedibināto kārtību iegādēm līdz Ls 10 000 iepirkuma procedūras būtu jāorganizē NP, savukārt iegādēm, kuras pārsniedz Ls 10 000 un militāra rakstura iegādēm, iepirkuma procedūras būtu jāorganizē AĪVA. Analizējot iepirkumu izpildes grafikus, tika konstatēts, ka atsevišķos gadījumos iegādes vērtībā virs Ls 10 000 deleģētas veikt arī NP.
33. Iekšējos normatīvajos aktos nav sniegts detalizēts centralizēti iegādājamo MTL un pakalpojumu veidu definējums, kas apgrūtina MTL un pakalpojumu iegādes pieprasījumu (IPS-2-97 veidlapa) apkopošanu un rezultātā iepirkumu plānos un izpildes grafikos atsevišķi ar dažādiem nosaukumiem tiek iekļautas daudzas pēc būtības vienādas, bet dažādi definētas MTL iegādes. Šādas iegādes būtu iespējams apvienot vienā iepirkumā, pievienojot katrai iegādei savu tehnisko specifikāciju. Analizējot iepirkumu plānus un izpildes grafikus, šāda tendence tika konstatēta galvenokārt 2006.gada centralizētajām ekipējuma iegādēm.
- 33.1. 2006.gada centralizēti iegādājamā ekipējuma iepirkumu grafikā ir norādīta 191 iegāde, kur 62 ir pēc būtības vienādas iegādes un tās būtu iespējams apvienot, piemēram, 18 iepirkumos. Savukārt 2005.gada ekipējuma iepirkumu grafikā no 107 iegādēm 20 iegādes būtu iespējams apvienot 4 iepirkumos. Tā, piemēram, „Iepirkumu izpildes grafikā 2006.gadam – ekipējuma iepirkumi” atsevišķi iekļautas šādas iegādes:
- ādas cimdi – Ls 4 550;
 - ādas cimdi (balti) – Ls 1 760;
 - cimdi (ādas) – Ls 9 450;
 - cimdi (cūkādas) – Ls 450.
- 33.2. Veicot iepirkumu izpildes grafikos iekļauto pēc būtības vienādo MTL centralizēto iegāžu analīzi, konstatēts, ka vairums gadījumu katra šāda iegāde nepārsniedz Ls 1000. Tā, piemēram, „Centralizēti iegādājamo MTL valsts pasūtījuma plānā 2006.gadam spectērpi, mīkstais inventārs un ekipējums” atsevišķi iekļautas šādas iegādes:
- halāti (tumši) ar plānoto summu Ls 398;
 - halāti – Ls 35;
 - halāti ar garām piedurknēm – Ls 335;
 - halāti ar īsām piedurknēm – Ls 256.
34. Saskaņā ar AM pagaidu reglamentu AMR 70-4 apstiprinātie iepirkumu plāni un izpildes grafiki var tikt koriģēti gada laikā, ja tiek veiktas izmaiņas iepirkumu pieprasījumos vai budžetā¹⁵. Veicot dokumentu pārbaudi, konstatēts, ka izmaiņas iepirkumu plānos un izpildes grafikos gada laikā tiek veiktas vairākas reizes, kā rezultātā nav iespējams pilnībā izsekot iepirkumu plānos un izpildes grafikos norādīto iegāžu izmaiņām. Bez tam, atsevišķos gadījumos, izmaiņu rezultātā tiek koriģēti tikai iepirkumu izpildes grafiki, neizdarot attiecīgas izmaiņas iepirkumu plānos.

¹⁴ AM pagaidu reglamenta AMR 70-4 316.punkts

¹⁵ AM pagaidu reglamenta AMR 70-4 401.punkts

35. Iekšējos normatīvajos aktos nav atrunāta kārtība, kādā tiek veiktas izmaiņas iepirkuma plānos un izpildes grafikos, ja pēc iepirkuma procedūras uzsākšanas tiek konstatēts, ka piedāvājumu summas pārsniedz plānotos finanšu līdzekļus.

Secinājumi

36. MTL un pakalpojumu centralizēto iegāžu plānošanas procesā tiek piemēroti normatīvie akti (MK noteikumi Nr.519, AM pagaidu reglaments AMR 70-4), kuri nav aktualizēti atbilstoši izmaiņām NBS struktūrā un normatīvajos aktos, kas nenodrošina vienotu izpratni par centralizēto iegāžu plānošanas procesu un rada risku efektīvai plānošanas procesa kontrolei un uzraudzībai.
37. MTL un pakalpojumu centralizēto iegāžu plānošanas procesā netiek ievērota iekšējos normatīvajos aktos noteiktā dokumentu izstrādes kārtība un termiņi, kā rezultātā plānošanas procesa dokumenti nav izstrādāti savlaicīgi un kvalitatīvi, kas ietekmē centralizētā iegādes procesa rezultātīvu un savlaicīgu norisi:
- 37.1. netiek ievēroti AM pagaidu reglamentā AMR 70-4 noteiktie iepirkumu plānu sagatavošanas termiņi, jo NBS vienības nenodrošina MTL un pakalpojumu iegādes pieprasījumu (IPS-2-97 veidlapas) sagatavošanu NBS komandiera pavēlēs par centralizēto MTL un pakalpojumu plānošanu noteiktajos termiņos;
- 37.2. netiek ievērota AM reglamentā AMR 70-7 noteiktā tehnisko specifikāciju un darba uzdevumu izstrādes kārtība, jo 2006.gadā tehniskās specifikācijas un darba uzdevumus turpina izstrādāt arī NP;
- 37.3. netiek ievērotas AM pagaidu reglamentā AMR 70-4 noteiktās prasības par dokumentu sagatavošanu, jo iepirkumu grafiku sagatavošanai AM Nodrošinājuma politikas departamentā tiek iesniegti dokumenti (iepirkumu plāni, tehniskās specifikācijas, darba uzdevumi), kuros nav norādīta pilnīga un precīza informācija.
38. Plānojot centralizētajām iegādēm nepieciešamo finansējumu, revidējamā periodā nav ņemtas vērā tirgus izmaiņas un inflācijas pieaugums, līdz ar ko plānotais finansējums pilnībā nenodrošina visas nepieciešamās MTL un pakalpojumu iegādes.
39. Nekvalitatīvi izstrādātas tehniskās specifikācijas negatīvi ietekmē MTL un pakalpojumu centralizētās iegādes sistēmas darbību kopumā, jo tehnisko specifikāciju un darba uzdevumu pārstrāde vai pilnveidošana ir viens no galvenajiem iemesliem, kādēļ MTL un pakalpojumu centralizētās iegādes netiek veiktas atbilstoši iepirkumu plāniem un izpildes grafikiem.
40. Centralizēti iegādājamo MTL un pakalpojumu veidu detalizēts definējuma trūkums nenodrošina pēc būtības vienādu MTL un pakalpojumu iegāžu apvienošanu vienā iepirkumā un sarežģī iepirkumu plānu sagatavošanu, kas savukārt rada risku efektīvai un likumīgai budžeta līdzekļu izlietošanai.
41. Iekšējos normatīvajos aktos nav noteikta kārtība un kritēriji centralizēto iepirkumu izpildītāju izvēlē, kas tiek ņemti vērā, izstrādājot iepirkumu izpildes grafikus, tādējādi centralizēto iegāžu plānošanas procesā nav nodrošināti vienoti principi.
42. Biežās izmaiņas iepirkumu plānos un izpildes grafikos nenodrošina centralizēto iepirkumu plānu izpildes pārskatāmību un efektīvu kontroli par to izpildi.

Ieteikumi

43. Nodrošināt kvalitatīvu centralizēto iegāžu plānošanas procesa dokumentu izstrādi atbilstoši iekšējos normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai un termiņiem, kas nodrošinātu centralizēto iegāžu procesa rezultātīvu un savlaicīgu norisi.
44. Plānojot centralizētajām iegādēm nepieciešamo finansējumu, turpmāk ņemt vērā tirgus izmaiņas un inflācijas pieaugumu.

45. Sagatavojot centralizēto iepirkumu plānus, NP turpmāk veikt pēc būtības vienādu MTL un pakalpojumu iegāžu apvienošanu vienā iepirkumā, tādejādi optimizējot NP resursus un novēršot neefektīvu valsts budžeta līdzekļu izlietojumu.

Centralizēto iepirkumu organizēšana

Konstatējumi

46. Centralizēto iegāžu plānošanas procesā izstrādātajos iepirkumu plānos un izpildes grafikos iekļautās MTL un pakalpojumu centralizētās iegādes tiek nodrošinātas, veicot centralizētus iepirkumus atbilstoši likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” un tam pakārtoto MK noteikumu¹⁶ prasībām. Centralizētās iepirkumu procedūras organizē AĪVA un NP.
47. Atbilstoši AM apstiprinātajiem iepirkumu izpildes grafikiem revidējamā periodā NP bija plānotas veikt 653 iegādes Ls 5 617 432 apjomā, kas ir aptuveni 14,3% no visām iepirkumu izpildes grafikos norādītajām MTL un pakalpojumu centralizētajām iegādēm.
48. Revidējamā periodā NP ir organizējusi iepirkuma procedūras ekipējuma, sakaru, medicīnas un pārtikas (sausā uzturdeva, ūdens) iegādēm, kā arī tehniskajām un dažām bruņojuma iegādēm. Kā tehniskās iegādes tiek definētas iegādes, kas saistītas ar transportlīdzekļu uzturēšanu un remontu, rezerves daļu, degvielas, akmeņogļu, mūzikas instrumentu, virtuves iekārtu, mēbeļu, visa veida civiltiesiskās apdrošināšanas un dažādu pakalpojumu iegādēm.
49. Centralizētās iepirkuma procedūras NP gandrīz visos gadījumos tiek organizētas atsevišķi katrai iepirkumu plānos un izpildes grafikos iekļautajai MTL un pakalpojumu iegādei. Lēmuma pieņemšana par plānoto iegāžu apvienošanu vai neapvienošanu vienā iepirkumā faktiski ir NP un AĪVA kompetence, jo saskaņā ar AM reglamentu AMR 70-7 iegāžu nodrošināšanai piemērojamo iepirkuma metodi nosaka NP komandieris vai AĪVA direktors¹⁷. Iegāžu apvienošana vienā iepirkumā NP ir vērojama tikai atsevišķos gadījumos. Jānorāda, ka arī likums „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” paredz vairāku iepirkuma priekšmetu apvienošanu vienā iepirkumā, ja tam ir tehnisks pamatojums¹⁸. Analizējot revīzijas izlasē iekļautās iegādes, konstatēts, ka 54 gadījumos (38 cenu aptaujas, 16 mazie iepirkumi) iegādes bija iespējams apvienot, kur, piemēram, 23 gadījumos iegādāts ekipējums NBS Sauszemes spēku Speciālo uzdevumu vienības vajadzībām, 12 gadījumos iegādātas somas, kabatas un makstis, 6 gadījumos iegādāti darba apģērbi, 4 gadījumos iegādātas lidotāju jakas un kombinezoni, bet pārējos gadījumos iegādātas dienesta pakāpju zīmes, automašīnu rezerves daļas, servisa pakalpojumi, virtuves tehnika un virtuves inventārs.
50. Analizējot iepirkumu plānos un izpildes grafikos plānoto iepirkumu struktūru revidējamā periodā, konstatēts, ka 53,4% no visām plānotajām MTL un pakalpojumu centralizētajām iegādēm ir ekipējuma iegādes, 20,4% - medicīnas iegādes, 16,8% - sakaru iegādes, 6,1% - tehniskās iegādes, 2,9% - bruņojuma iegādes un 0,3% - pārtikas iegādes. Savukārt, analizējot plānotās MTL un pakalpojumu iegādes pēc to plānotajām summām, lielākais īpatsvars MTL un pakalpojumu centralizētajām iegādēm plānotajā kopējā finansējumā ir konstatēts tehniskajām iegādēm – 37,2%, bet ekipējuma iegādes sastāda 29,1% no visa iepirkumu izpildes grafikos plānotā finansējuma, medicīnas iegādes – 18,8%, sakaru iegādes – 13,9%, bruņojuma iegādes – 0,7% un pārtikas iegādes – 0,3%.

¹⁶ MK 23.12.2003. noteikumi Nr.742 „Iepirkumu komisijas darbības noteikumi”, MK 01.04.2004. noteikumi Nr.235 „Noteikumi par iepirkumu paziņojumu saturu un formu”, MK 15.07.2003. noteikumi Nr.390 „Noteikumi par sezonas rakstura iepirkumiem”, MK 08.06.2004. noteikumi Nr.531 „Noteikumi par slēgta konkursa norisi”, MK 08.06.2004. noteikumi Nr.532 „Noteikumi par atklāta konkursa norisi” un MK 17.08.2004. noteikumi Nr.714 „Kārtība, kādā tiek veikti militāra rakstura preču un pakalpojumu iepirkumi”

¹⁷ AM reglamenta AMR 70-7 202.punkts

¹⁸ Likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 3.panta ceturtā daļa

51. Saskaņā ar iekšējiem normatīvajiem aktiem¹⁹ katram centralizētajam iepirkumam tiek norīkota par iepirkumu atbildīgā amatpersona.
- 51.1. Par iepirkumu atbildīgās amatpersonas darbību iepirkumu procesā līdz 03.06.2005. reglamentēja ar AM 26.03.2001. pavēli Nr.115 apstiprinātā „Iegādes instrukcija” (turpmāk tekstā – Iegādes instrukcija), kurā par iepirkumu atbildīgās amatpersonas noteiktie pienākumi un uzdevumi aptvēra vairākas atbildības jomas (tirgus izpēte, iepirkumu priekšmetu tehnisko specifikāciju izstrāde, dalība iepirkumu komisijās kā komisijas loceklis, iepirkumu līgumu projektu izstrāde, līgumu izpildes kontrole un MTL kvalitātes kontrole), kas veicināja interešu konflikta rašanās risku. Par iespējamu interešu konflikta riska esamību AM tika norādīts jau 2005.gadā Valsts kontroles veiktajā likumības revīzijā NR.5.1-2-25/2005 „Par Aizsardzības īpašumu valsts aģentūras rīkotā iepirkuma „Bruņu vestu piegāde” ar identifikācijas numuru AĪVA 2004/079 norises atbilstību normatīvo aktu prasībām” un revīzijā NR.5.1-2-26/2005 „Par Aizsardzības īpašumu valsts aģentūras rīkotā iepirkuma „Militāro optisko līdzekļu piegāde” ar identifikācijas numuru AĪVA 2004/124 norises atbilstību normatīvo aktu prasībām”.
- 51.2. Izmaiņas par iepirkumu atbildīgās amatpersonas pienākumos un uzdevumos tika veiktas 2005.gadā, kad tika apstiprināts AM reglaments AMR 70-7. Izmaiņas galvenokārt ir saistītas tikai ar tehnisko specifikāciju un darba uzdevumu izstrādi, kas saskaņā ar iepriekš minēto reglamentu ir NBS Mācību vadības pavēlniecības darba grupas kompetence. Normatīvajos aktos veiktās izmaiņas ir tikai formālas un interešu konflikta riska rašanās iespējamību nemazina, jo par iepirkumu atbildīgā amatpersona tiek iesaistīta NBS Mācību vadības pavēlniecības darba grupā un tās uzdevumos joprojām ietilpst veikt tirgus izpēti, piedalīties iepirkumu komisijas darbā (pilntiesīgs komisijas loceklis), izstrādāt līgumu projektus, kā arī nodrošināt to izpildi un kvalitātes kontroli.
- 51.3. Saskaņā ar AM reglamentu AMR 70-7 par iepirkumu atbildīgās amatpersonas norīkošanu un tās pienākumu pildīšanas kontroli atbild NP komandieris²⁰. Izvērtējot normatīvo aktu pārkāpumus, centralizēto iepirkumu procedūru norisēs, konstatēts, ka NP komandieris nenodrošina pietiekamu kontroli pār iepirkumu atbildīgās amatpersonas darbību un NP tiek pieļauta iepirkumu atbildīgās amatpersonas vienpersoniska lēmumu pieņemšana. Tā piemēram, iepirkumu procedūrās, kur iegādes ir plānotas līdz Ls 1000, lēmumu par pretendentu izvēli vienpersoniski pieņem par iepirkumu atbildīgā amatpersona.
- 51.4. AM reglaments AMR 70-7 nosaka, ka par iepirkumu atbildīgā amatpersona informē NP komandieri, AĪVA un AM valsts sekretāra vietnieku nodrošinājuma jautājumos par centralizēto iepirkumu izpildi²¹, taču ne iepriekš minētais reglaments, ne arī kāds cits AM normatīvais akts nenosaka informēšanas un atskaišu sniegšanas kārtību.
52. Revīzijā konstatēts, ka NP ir ieviesta prakse iepirkuma procedūru veikšanu pēc būtības vienādām MTL un pakalpojumu iegādēm deleģēt vienai un tai pašai par iepirkumu atbildīgajai amatpersonai. Praksē ir vērojamas situācijas, kad mēneša laikā vai pat vienā dienā ir veikti vairāki vienāda veida iepirkumi un tiesības veikt piegādes tiek piešķirtas vienam un tam pašam pretendentam. Šāda iepirkumu organizācija ir finansiāli ietilpīgs process un norāda uz valsts budžeta līdzekļu izšķērdēšanas pazīmēm.
- Tā, piemēram, saskaņā ar NP sniegto informāciju 2006.gada martā – aprīlī tika veiktas 12 cenu aptaujas, kuru rezultātā SIA „Zommers”, vienotais reģistrācijas numurs 40003289047,

¹⁹ ar AM 26.03.2001. pavēli Nr.115 apstiprinātās „Iegādes instrukcijas” 123.punkts, AM pagaidu reglamenta AMR 70-4 302. punkts, AM reglamenta AMR 70-7 112.punkts

²⁰ AM reglamenta AMR 70-7 112. un 403.punkts

²¹ AM reglamenta AMR 70-7 113.punkts

(turpmāk tekstā – SIA „Zommers”), tika piešķirtas tiesības veikt līdzīgu MTL (raķešu somas, dūmu granātu somas, kompasu somas, granātu somas, pistoles aptveru kabatas) piegādes par kopējo summu Ls 31 397 (ar pievienotās vērtības nodokli (turpmāk tekstā – PVN)). Iepriekš minētās cenu aptaujas veica viena un tā pati par iepirkumu atbildīgā amatpersona. Ņemot vērā kopējo piegāžu līgumsummu, atbilstoši likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” prasībām par iepirkuma metodi bija jāizvēlas atklāts konkurss vai sarunu procedūra²², kas nodrošinātu atklātuma principa ievērošanu iepirkuma procedūrās un radītu konkurences apstākļus izdevīgākā piedāvājuma izvēlē.

53. Analizējot MTL un pakalpojumu centralizēto iegāžu nodrošināšanai NP organizētās iepirkumu procedūras, konstatēts, ka tiesības veikt piegādes tiek piešķirtas vienam un tam pašam pretendentam galvenokārt centralizētajās ekipējuma iegādēs (skatīt tabulu Nr.1). Lielākie ekipējuma piegādātāji revidējamā periodā ir:
- 53.1. SIA „PPE”, vienotais reģistrācijas numurs 40003516027 (turpmāk tekstā – SIA „PPE”), kuram 15 cenu aptauju un 7 mazo iepirkumu (preču pavadzīme – rēķins) rezultātā piešķirtas tiesības veikt ekipējuma piegādes kopsummā par Ls 152 536 (ar PVN);
- 53.2. SIA „Tukuma mednieks”, vienotais reģistrācijas numurs 40003206401 (turpmāk tekstā – SIA „Tukuma mednieks”), kuram 9 cenu aptauju un 11 mazo iepirkumu rezultātā piešķirtas tiesības veikt ekipējuma piegādes kopsummā par Ls 88 340 (ar PVN);
- 53.3. SIA „Zommers”, kuram 19 cenu aptauju un 3 mazo iepirkumu rezultātā piešķirtas tiesības veikt ekipējuma piegādes kopsummā par Ls 68 362 (ar PVN).

Ekvipējuma iegādes un lielākie piegādātāji

Tabula Nr.1

Nr. p.k.	Ekvipējuma piegādātājs	Vienotais reģistrācijas numurs	Iegāžu kopsumma ar PVN (Ls)	Iegāžu skaits	Iegādes veids		
					Cenu aptauja	Mazais iepirkums	Atklāts konkurss
1.	SIA „PPE”	40003516027	152 536,3	22	15	7	
2.	SIA „Tukuma mednieks”	40003206401	88 339,6	21*	9	11	
3.	SIA „Zommers”	40003289047	68 361,5	22	19	3	
4.	SIA „PRĀNA UN KO”	40003277283	30 070,5	9*	3	4	1
5.	SIA „Aviatehserviss”	40003351868	29 401,2	4	4		
6.	SIA RKF „ASTARO”	40003085857	26 381,1	5*	2	2	
7.	SIA „D Dupleks”	40003534304	22 240,1	5	3	2	
8.	SIA „LLDC”	40003603362	10 395,8	9		9	
9.	SIA „Daiļrade RC”	40003255799	9 792,3	8	2	6	
10.	SIA „BOVA PLUS”	40003566899	8 953,3	13		13	
11.	SIA „AIJA”	43602000250	7 263,2	6	2	4	
12.	SIA „Neja & KO”	50003224521	5 331,3	5		4	1
13.	SIA „AUS”	40002044404	4 618,0	5		5	
14.	SIA „DENVERS BALTĪKA”	40003427320	3 709,7	15	1	14	

* - par vienu iegādi nav sniegta iepirkuma metode

54. Saskaņā ar likumu „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” iepirkuma metode tiek noteikta, ņemot vērā paredzamo līgumcenu, kas ir naudas summa, ko pasūtītājs ekonomiski pamatoti paredzējis samaksai piegāžu, pakalpojumu vai būvdarbu līgumu gadījumā²³. Atbilstoši iepriekš minētajam likumam gadījumos, kad piegāžu vai pakalpojumu paredzamā

²² Likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 22.pants

²³ Likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 6.panta pirmā daļa

līgumcena ir plānota no 1000 līdz 10 000 latiem, pasūtītājs par iepirkuma metodi izvēlas cenu aptauju vai sarunu procedūru. Likumā noteiktās iepirkumu procedūras var nepiemērot mazo iepirkumu gadījumā, kur paredzamā līgumcena ir mazāka par 1000 latiem²⁴. Revīzijā konstatēts, ka iepriekš minētās likuma prasības NP netiek ievērotas, jo atsevišķos gadījumos piemērotās iepirkuma metodes neatbilst piegāžu vai pakalpojumu paredzamajai līgumcenai.

- 54.1. 2005.gadā pavisam kopā bez iepirkumu procedūru piemērošanas NP tika veikti 248 mazie iepirkumi par kopējo summu Ls 127 894 (ar PVN), kur 59 iepirkumi par summu Ls 53 742 (ar PVN) veikti decembrī, bet 29 iepirkumi par summu Ls 17 781 (ar PVN) veikti novembrī. 2006.gada četros mēnešos šādi mazie iepirkumi bija 74 kopsummā par Ls 25 540 (ar PVN).
- 54.2. Analizējot revīzijas izlasē iekļauto 2005.gada mazo iepirkumu struktūru, konstatēts, ka 2005.gada nogalē bez iepirkumu procedūru piemērošanas ir veikti 24 iepirkumi par kopējo summu Ls 28 276 (ar PVN), kur katru iepirkumu bija plānots veikt Ls 1000 apmērā (bez PVN). Saskaņā ar likumu šādi iepirkumi nav uzskatāmi par mazajiem iepirkumiem un konkrētajā gadījumā NP par iepirkuma metodi bija jāpiemēro cenu aptauja²⁵, kā arī jāslēdz rakstveida līgums, jo likums nosaka, ka par iepirkumu, kura vērtība ir 1000 vai vairāk latu, līgumu slēdz rakstveidā²⁶. Kā liecina revīzijas grupas rīcībā esošā informācija, NP iepriekš minēto 24 iepirkumu rezultātā ir veikusi iegādes tikai uz preču pavadzīmju – rēķina pamata un iepirkumu līgumi ar piegādātājiem nav slēgti. Jānorāda, ka iepirkumi veikti vienā datumā (14.12.2005.) un no 3 piegādātājiem – SIA „Tukuma mednieks”, SIA „PPE” un SIA „LLDC”, vienotais reģistrācijas numurs 40003603362.
55. Saskaņā ar likumu „Par iepirkumu valsts un pašvaldību vajadzībām” paredzamo līgumcenu nav atļauts sadalīt daļās, lai izvairītos no līgumcenai atbilstošās iepirkuma metodes piemērošanas. Ja kopējo iepirkuma apjomu sadala daļās un par katru daļu ir paredzēts slēgt atsevišķu iepirkuma līgumu, paredzamo līgumcenu nosaka, ņemot vērā visu šo daļu kopējo vērtību²⁷. Revīzijā konstatēts, ka NP šīs likuma prasības netiek ievērotas un paredzamā līgumcena tiek sadalīta. Analizējot revīzijas izlasē iekļauto iepirkumu struktūru, konstatēti 13 šādi iepirkumi.

Piemēram, saskaņā ar iepirkumu izpildes grafikiem 2005.gadā bija plānots veikt 115 uzvalku iegādes kopsummā par Ls 11 500. Revīzijā konstatēts, ka 2005.gada decembrī divas par iepirkumiem atbildīgās amatpersonas vienlaicīgi ir veikušas deviņus līdz 1000 latiem (bez PVN) uzvalku iepirkumus, kur viena uzvalka cena visos iepirkumos ir bijusi vienāda – Ls 84,75 (bez PVN). Šāda cenu sakritība liecina par to, ka visu iepirkumu rezultātā faktiski ir iegādāti vieni un tie paši uzvalki un netieši norāda, ka paredzamā piegādes līgumcena apzināti ir sadalīta daļās, lai izvairītos no līgumcenai atbilstošās iepirkuma metodes piemērošanas. Šāda veida iegādes nenodrošina preču pārdevēju un pakalpojumu sniedzēju brīvu konkurenci un ir pretrunā ar likuma „Par iepirkumu valsts un pašvaldību vajadzībām” nosacījumiem²⁸.

56. Pārbaudot centralizēto iepirkumu procedūras un to atbilstību normatīvo aktu prasībām, konstatēts, ka NP, veicot akmeņogļu iegādes 2005./2006.gada apkures sezonai, nepamatoti piemērojusi likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” normas par izņēmumiem²⁹. 2005.gada novembrī tika veikts akmeņogļu iepirkums 2005./2006.gada apkures sezonai, kā rezultātā akmeņogles tika iegādātas par 586 t mazāk nekā iepirkuma

²⁴ Likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 4.panta otrās daļas 1.punkts

²⁵ Likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 22.pants

²⁶ Likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 3.panta trešā daļa

²⁷ Likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 6.panta trešā daļa

²⁸ Likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 2.pants

²⁹ Likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 4.panta otrās daļas 3.punkts

plānā bija plānots – 2515 t. Papildus nepieciešamo akmeņogļu iegādes NP veica tikai 2006.gadā, rīkojot cenu aptauju un vienu iepirkumu kā likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” piemērošanas izņēmumu saistībā ar neparedzētiem ārkārtas apstākļiem. Ņemot vērā to, ka nepieciešamais akmeņogļu apjoms bija zināms jau iegāžu plānošanas procesā, papildus nepieciešamo akmeņogļu iegādi bija iespējams plānot un veikt savlaicīgi, piemērojot likuma prasībām atbilstošu iepirkuma metodi. Turklāt, jānorāda, ka sarakste ar Iepirkumu uzraudzības biroju un AM par likuma piemērošanas izņēmumu ilga 43 dienas un šajā laikā bija iespējams veikt arī likumā noteiktās iepirkuma procedūras. Par to, ka iepirkumu bija iespējams plānot un veikt savlaicīgi, NBS norādīts arī AM 20.02.2006. vēstulē Nr.MV-N/676. Bez tam, visi papildus veiktie akmeņogļu iepirkumi nenodrošināja budžeta līdzekļu efektīvu izlietojumu, jo iepirkumu rezultātā akmeņogles tika iegādātas no viena un tā paša piegādātāja – SIA „Ogles un Kokss”, vienotais reģistrācijas numurs 40003422893, bet cena par vienu tonnu akmeņogļu ar katru iepirkumu ir sadārdzinājusies no Ls 48,91 līdz Ls 49,63.

57. Iekšējos normatīvajos aktos nav noteikta kārtība, kādā tiek veikta centralizēto iegāžu nodrošināšanai veikto iepirkumu procedūru reģistrācija. Pārbaudot iepirkumu reģistrācijas procesu, konstatēts, ka NP iepirkumi tiek reģistrēti tikai pēc tam, kad par iepirkumu atbildīgā amatpersona NP štāba Iepirkumu un infrastruktūras pārvaldes lietvedībā ir iesniegusi noslēgto iepirkuma līgumu kopā ar pārējiem iepirkuma procedūras dokumentiem. Šāda iepirkumu reģistrācijas kārtība nenodrošina iepirkumu uzskaites savlaicīgumu un pilnīgumu.
 - 57.1. NP štāba Iepirkumu un infrastruktūras pārvaldē netiek reģistrētas iepirkumu izpildes grafikos iekļautās MTL un pakalpojumu iegādes, kas NP veiktas kā mazie iepirkumi, pamatojoties uz preču pavadzīmju – rēķiniem.
 - 57.2. Iepirkumu identifikācijas numuru reģistrācijas žurnālā tiek reģistrēti gan centralizētie, gan decentralizētie iepirkumi.
 - 57.3. 2006.gada četros mēnešos Iepirkumu identifikācijas numuru reģistrācijas žurnālā reģistrēti 93 iepirkumi, bet 2005.gadā 317 iepirkumi, no kuriem 79 nav norādīti iepirkuma rezultāti un piemērotā iepirkuma metode.
 - 57.4. Pārbaudot NP 09.08.2006. vēstulē Nr.07-3775 sniegto informāciju par 322 mazajiem MTL un pakalpojumu centralizētajiem iepirkumiem un 85 iepirkumiem, kur tiesības veikt iegādes piešķirtas, piemērojot likumā „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” noteiktās iepirkumu metodes, konstatēts, ka 170 iepirkumiem nav norādīts plānotais finansējums, 4 iepirkumiem nav norādīta piemērotā iepirkuma metode, bet 95 mazajiem iepirkumiem (preču pavadzīme – rēķins) nav norādīta par iepirkumu atbildīgā amatpersona. Revīzijas laikā, izlases veidā izvērtējot iepriekš minētos 95 iepirkumus, konstatēts, ka vairums gadījumos uz preču pavadzīmēm – rēķiniem trūkst par iepirkumu atbildīgās amatpersonas saskaņojuma.
58. 2006.gadā NP ir uzsākta datorizētās *Iepirkumu pārvaldes sistēmas* ieviešana, kurā ir paredzēts, apkopot informāciju par katru iepirkumu (pavēle par iepirkuma komisiju, iepirkuma norises laiks, iepirkuma priekšmets, paredzamā līguma summa, noslēgtā līguma summa, ekonomija vai pārtēriņš). Datorizētās sistēmas turētājs un lietotājs ir NP štāba Iegādes un infrastruktūras pārvalde. NP Finanšu daļa, NP Grāmatvedība un NP Apgādes un pakalpojumu centrs (turpmāk tekstā – NP APC) iepriekš minēto datorizēto sistēmu savā darbā vēl nepielieto. NP iekšējos normatīvajos aktos nav noteikta šīs sistēmas lietošanas kārtība, jo sistēma ir ieviešanas un aprobācijas stadijā NP štāba Iegādes un infrastruktūras pārvaldē.
59. Revīzijā konstatēts, ka NP neievēro ārējos un iekšējos normatīvajos aktos noteiktās pārskatu sagatavošanas un iesniegšanas prasības:

- 59.1. likums „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” nosaka, ka pasūtītājam Iepirkumu uzraudzības biroja noteiktajā kārtībā ir jāiesniedz pārskats par noslēgto iepirkumu līgumu skaitu, to summām, būvdarbu veicējiem, preču piegādātājiem, iznomātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem un izmantotajām iepirkuma procedūrām (pārskatu veidlapas Nr.21 un Nr.22)³⁰. Pārskats jāsniedz par katru kalendāro pusgadu triju mēnešu laikā pēc pārskata perioda beigām. Revīzijā konstatēts, ka NP iepriekš minētās likuma prasības netiek ievērotas, jo pārskatu veidlapas Nr.21 un Nr.22 par 2005.gada otro pusgadu Iepirkumu uzraudzības birojam tika iesniegtas novēloti – attiecīgi 27.06.2006. un 02.08.2006. Bez tam, veidlapā Nr.22. nebija iekļauta pilnīga informācija par NP veiktajiem centralizētajiem MTL un pakalpojumu iepirkumiem. Veidlapā bija uzrādīti AĪVA rīkotie centralizētie MTL un pakalpojumu iepirkumi un tikai daži NP veiktie centralizētie iepirkumi;
- 59.2. atbilstoši AM reglamentam AMR 70-7 NP par katru kalendāro pusgadu NBS Apvienotā štāba Nodrošinājuma departamentā ir jāiesniedz pārskats par centralizēto iepirkumu līgumiem un NP piešķirtajiem decentralizēto iepirkumu deleģējumiem. Pārskatu jāiesniedz divu mēnešu laikā pēc pārskata perioda beigām un tam ir jāatbilst Iepirkuma uzraudzības biroja izstrādātajai veidlapai Nr.22 „Iepirkumi, kas piešķirti, veicot vienu procedūru vairāku pasūtītāju vajadzībām”³¹. Revīzijā konstatēts, ka 2005.gada pārskats par centralizēto iepirkumu līgumiem NBS Apvienotā štāba Nodrošinājuma departamentam nav iesniegts;
- 59.3. savukārt ar NP 17.03.2005. pavēli Nr.195 apstiprinātā „Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības pārskatu instrukcija” nosaka, ka NP līdz katra ceturkšņa 10.datumam NBS Apvienotā štāba Nodrošinājuma departamentā jāiesniedz ceturkšņa pārskati par MTL iegāžu (centralizētās, decentralizētās un dāvinājumi) plāna izpildi³². Revīzijā konstatēts, ka NBS Apvienotā štāba Nodrošinājuma departamentam nav iesniegti pārskati par MTL iegāžu plāna izpildi 2006.gada 1.ceturksnī un 2005.gada 2.ceturksnī, savukārt pārskati par MTL iegāžu plāna izpildi 2005.gada 1., 3. un 4.ceturksnī tika iesniegti ar novēlošanos – 1.ceturkšņa pārskats tika iesniegts 25.05.2005., 3.ceturkšņa pārskats – 12.10.2005., bet 4.ceturkšņa pārskats – 11.01.2006.
60. Saskaņā ar AM reglamentu AMR 70-7 centralizēti iegādājamos MTL un pakalpojumus ar AM valsts sekretāra vietnieka nodrošinājuma jautājumos rakstveida lēmumu NBS vienības var iegādāties arī decentralizēti³³. Revīzijā konstatēti gadījumi, kad centralizēti iegādājamos MTL NBS vienības iegādājas decentralizēti bez AM valsts sekretāra vietnieka nodrošinājuma jautājumos rakstveida lēmuma. Tā piemēram, 2005.gada decembrī, pamatojoties uz NBS komandiera 22.12.2005. pavēli Nr.1500 „Par mazgājamo līdzekļu iegādi”, NBS vienības decentralizēti iegādājās centralizētajā iepirkumu plānā iekļautos mazgājamos līdzekļus par kopējo summu Ls 7682. NP, sagatavojot pavēli par tiesībām centralizētajā iepirkumu plānā iekļautos mazgājamos līdzekļus iegādāties decentralizēti, nav informējusi AM valsts sekretāra vietnieku nodrošinājuma jautājumos atbilstoši AM reglamentā AMR 70-7 noteiktajai kārtībai.
61. Saskaņā ar AM reglamentu AMR 70-7 par centralizēti iegādājamo MTL un pakalpojumu iepirkumu plānu izpildes kontroli NBS struktūrā atbildīgs ir NBS Apvienotā štāba Nodrošinājuma departamenta priekšnieks, bet NP komandieris atbildīgs ir par centralizēto iepirkumu procedūru realizāciju³⁴. Iepriekš minētais reglaments nosaka, ka pārraudzību par

³⁰ Likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 35.pants

³¹ AM reglamenta AMR 70-7 211.punkts

³² ar NP 17.03.2005. pavēli Nr.195 apstiprinātās „Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības pārskatu instrukcijas” nodaļas „Ceturkšņa pārskats” 1.8.apakšpunkts

³³ AM reglamenta AMR 70-7 107.punkts

³⁴ AM reglamenta AMR 70-7 406. un 407. punkts

iepirkuma procesu visā AM sistēmā nodrošina AM valsts sekretāra vietnieks nodrošinājuma jautājumos³⁵.

62. Kontroles un uzraudzības nodrošināšanai 2005.gadā AM valsts sekretāra vietnieka finanšu jautājumos pakļautībā tika izveidota AM Iepirkumu kontroles nodaļa un viens no AM Iepirkumu kontroles nodaļas uzdevumiem ir izvēles kārtībā izvērtēt centralizēto iepirkumu procedūru vērtībā no Ls 1000 līdz Ls 10 000 atbilstību likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” prasībām. Revīzijā konstatēts, ka šādas pārbaudes iepriekš minētā Iepirkumu kontroles nodaļa faktiski nav veikusi. Bez tam, Iepirkumu kontroles nodaļā nav noteikta kārtība un kritēriji šādu pārbažu veikšanai.

Secinājumi

63. Centralizēto iepirkumu procesā netiek nodrošināta šādu likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” normu ievērošana, kas rada neefektīvas, neekonomiskas un nelikumīgas budžeta līdzekļu izlietošanas risku un nenodrošina preču pārdevēju un pakalpojumu sniedzēju brīvu konkurenci:
- 63.1. 3.panta ceturtā daļa, kas paredz iespēju vairākus iepirkuma priekšmetus jeb MTL un pakalpojumu iegādes apvienot vienā iepirkumā. Iepirkumu procedūru organizēšana atsevišķi katrai iepirkumu plānos un izpildes grafikos iekļautajai MTL un pakalpojumu iegādei netieši norāda uz to, ka NP vadība apzināti nav veikusi pēc būtības vienādu MTL un pakalpojumu iegāžu apvienošanu vienā iepirkumā, lai izvairītos no likumā noteikto iepirkumu metožu piemērošanas. Šāda centralizēto iepirkumu organizācija nav efektīva un veicina valsts budžeta līdzekļu izšķērdēšanu;
- 63.2. 22.pants, kas nosaka atbilstošas iepirkuma metodes izvēles kritērijus, jo atsevišķos gadījumos MTL un pakalpojumu iegāžu nodrošināšanai NP nav piemērotas paredzamajai līgumcena atbilstošas iepirkuma metodes, kas savukārt nenodrošina atklātuma principa ievērošanu iepirkumu procedūrās;
- 63.3. 4.panta otrās daļas 1.punkts, ka likumā noteiktās iepirkumu procedūras var nepiemērot tikai mazo iepirkumu gadījumā, ja paredzamā līgumcena ir mazāka par 1000 latiem. NP nepamatoti kā mazos iepirkumus, nepiemērojot likumā noteiktās iepirkumu procedūras, ir veikusi iegādes, kuru līgumcena ir Ls 1000. Šādi iepirkumi nav uzskatāmi par mazajiem iepirkumiem, jo tie pārsniedz likumā noteikto mazo iepirkumu sliekšni;
- 63.4. 3.panta trešā daļa, ka par iepirkumu, kura vērtība ir 1000 vai vairāk latu, līgumu slēdz rakstveidā. NP tiek praktizēts, ka iepirkumi par Ls 1000 tiek veikti kā mazie iepirkumi tikai uz preču – pavadzīmes rēķina pamata un rakstveida līgums šādos gadījumos netiek slēgts;
- 63.5. 6.panta trešā daļa, ka paredzamo līgumcenu nav atļauts sadalīt daļās, lai izvairītos no līgumcena atbilstošas iepirkuma metodes piemērošanas. NP, organizējot iepirkumu procedūras, nav ņēmusi vērā likuma nosacījumus, ka gadījumā, ja kopējais iepirkuma apjoms ir sadalīts daļās un par katru daļu ir paredzēts slēgt atsevišķu iepirkumu līgumu, paredzamo līgumcenu nosaka, ņemot vērā visu šo daļu kopējo vērtību;
- 63.6. 4.panta otrās daļas 3.punkts, ka likumā noteiktās iepirkumu procedūras var nepiemērot gadījumā, kad neparedzētu apstākļu dēļ radusies ārkārtas situācija. NP nepamatoti kā likuma piemērošanas izņēmumu ir veikusi iepriekš plānotās akmeņogļu iegādes;
- 63.7. 35.pants, ka pasūtītājam Iepirkumu uzraudzības biroja noteiktajā kārtībā ir jāiesniedz pārskats par noslēgtajiem iepirkumu līgumiem un piemērotajām iepirkumu procedūrām. NP Iepirkumu uzraudzības birojam pārskatus iesniedz novēloti un tajos iekļautā

³⁵ AM reglamenta AMR 70-7 404.punkts

informācija nav pilnīga. Neievērojot likuma prasības, NP nav nodrošinājusi atklātības principu, kas rada risku, ka sabiedrība netiek informēta par NBS vajadzību nodrošināšanai rīkotajiem centralizētajiem iepirkumiem.

64. Centralizēto MTL un pakalpojumu iepirkumu procesā nav ievērotas šādas iekšējo normatīvo aktu prasības, kas nenodrošina efektīvu kontroli pār valsts budžeta līdzekļu izlietojumu:
 - 64.1. AM reglamenta AMR 70-7 107.punkts, ka centralizēti iegādājamos MTL un pakalpojumus NBS vienības var iegādāties arī decentralizēti tikai ar AM valsts sekretāra vietnieka nodrošinājuma jautājumos rakstveida lēmumu;
 - 64.2. AM reglamenta AMR 70-7 211.punkts, ka NP par katru kalendāro pusgadu NBS Apvienotā štāba Nodrošinājuma departamentā jāiesniedz pārskats par centralizēto iepirkumu līgumiem un NP piešķirtajiem decentralizēto iepirkumu deleģējumiem. NP 2005.gada pārskatu par centralizēto iepirkumu līgumiem NBS Apvienotā štāba Nodrošinājuma departamentam nav iesniegusi;
 - 64.3. ar NP 17.03.2005. pavēli Nr.195 apstiprinātā „Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības pārskatu instrukcija”, ka NP līdz katra ceturkšņa 10.datumam NBS Apvienotā štāba Nodrošinājuma departamentā jāiesniedz ceturkšņa pārskati par MTL iegāžu (centralizētās, decentralizētās un dāvinājumi) plāna izpildi. NBS Apvienotā štāba Nodrošinājuma departamentā šādi pārskati netiek iesniegti vai arī tiek iesniegti pēc noteiktā termiņa.
65. AM reglamentā AMR 70-7 par iepirkumiem atbildīgo amatpersonu noteiktie pienākumi un uzdevumi, kas aptver vairākas atbildības jomas (tirgus izpēte, tehnisko specifikāciju izstrāde, dalība iepirkumu komisijās, iepirkumu līgumu izpildes kontrole), kā arī nepietiekamā kontrole par šo amatpersonu darbību, rada interešu konflikta risku.
66. Iekšējos normatīvajos aktos nav noteikta par iepirkumu atbildīgās amatpersonas informēšanas un atskaišu sniegšanas kārtība par centralizēto iepirkumu izpildi, kā rezultātā par iepirkumu atbildīgās amatpersonas vienpersoniska lēmumu pieņemšana iepirkumu procesā veicina valsts budžeta līdzekļu izšķērdēšanu.
67. Par iepirkumu atbildīgās amatpersonas piesaistīšana pēc būtības vienādām MTL un pakalpojumu iegādēm veicina konkrētu pretendentu lobēšanu, uz ko netieši norāda centralizētajās ekipējuma iegādēs vērojamas tendences, ka tiesības veikt centralizētās ekipējuma iegādes pārsvarā tiek piešķirtas tikai dažiem pretendentiem.
68. Iekšējos normatīvajos aktos nav noteikta kārtība, kādā tiek veikta centralizēto iegāžu nodrošināšanai veikto iepirkumu procedūru reģistrācija. NP iedibinātā centralizēto iepirkumu reģistrācijas kārtība nenodrošina pilnīgu un savlaicīgu informāciju par NP veiktajiem centralizētajiem iepirkumiem, kas apgrūtina iepirkuma procesa kontroli un nenodrošina pārlicību par valsts budžeta līdzekļu likumīgu izlietojumu.
69. MTL un pakalpojumu iegāžu plānošanas procesā NP nekvalitatīvi un nesavlaicīgi sagatavoto dokumentu, kā arī nepilnīgi veiktās tirgus izpētes rezultātā, netiek veikti visi iepirkumu plānos un izpildes grafikos iekļautie iepirkumi, kā rezultātā rodas risks, ka netiks nodrošināta sekmīga NBS uzdevumu izpilde.
70. Revīzijā konstatētie normatīvo aktu pārkāpumi un trūkumi norāda uz to, ka uzraudzība un kontrole pār NP centralizēto iegāžu organizēšanu nav pietiekama.

Ieteikumi

71. NP izstrādāt kontroles procedūras un veikt pasākumus, kas nodrošinātu centralizēto MTL un pakalpojumu iegāžu organizāciju atbilstoši publiskos iepirkumus reglamentējošo un iekšējo normatīvo aktu prasībām, tādējādi nodrošinot efektīvu, ekonomisku un likumīgu budžeta līdzekļu izlietošanu.

72. Pārskatīt par iepirkumu atbildīgās amatpersonas veicamos pienākumus, kā arī pilnveidot NP kontroles procedūras pār iepirkumu atbildīgās amatpersonas darbību, kas mazinātu interešu konflikta riska rašanās iespējamību un nodrošinātu iepirkumu atbilstību normatīvo aktu prasībām.
73. NP izstrādāt centralizēto iepirkumu reģistrācijas kārtību, kas nodrošinātu pilnīgu un savlaicīgu informāciju par NP veiktajiem centralizētajiem iepirkumiem.
74. Nodrošināt normatīvajos aktos noteikto pārskatu pilnīgu un savlaicīgu sagatavošanu, kas mazinātu risku, ka sabiedrība netiek informēta par NBS vajadzību nodrošināšanai rīkotajiem centralizētajiem iepirkumiem.

Centralizēto iepirkumu līgumu izpilde

Konstatējumi

75. Centralizēto iegāžu nodrošināšanai noslēgto iepirkumu līgumu sagatavošanas, slēgšanas un izpildes kārtību revidējamā periodā reglamentē Iegādes instrukcija, AM reglaments AMR 70-7 un ar NP 23.11.2005. pavēli Nr.1001 apstiprinātā pagaidu instrukcija „Par MTL vai pakalpojumu saņemšanu un kvalitātes kontroli” (turpmāk tekstā - NP pagaidu instrukcija „Par MTL vai pakalpojumu saņemšanu un kvalitātes kontroli”). Savukārt līgumu reģistrācijas kārtību nosaka AM 24.10.2005. noteikumi Nr.3-NOT „Publisko iepirkumu līgumu reģistrēšana”, ar NP 04.10.2004. pavēli Nr.395 apstiprinātā pagaidu instrukcija „Cenu aptaujas piemērošana Nodrošinājuma pavēlniecībā” un ar NP 03.08.2005. pavēli Nr.584 apstiprinātā instrukcija „Cenu aptaujas piemērošana Nodrošinājuma pavēlniecībā” (turpmāk tekstā – NP instrukcija „Cenu aptaujas piemērošana NP”).
76. Saskaņā ar AM reglamentu AMR 70-7 centralizēto iepirkumu līgumus jāizstrādā un jāsaskaņo iepirkumu procedūru veicējiem (AĪVA vai NP)³⁶. Normatīvais akts³⁷ nosaka, ka iepirkumu līgumu saskaņošanu starp pasūtītāju (centralizēto iegāžu gadījumos – NP) un iepirkuma izpildītāju koordinē par iepirkumu atbildīgā amatpersona. Šīs personas uzdevums ir arī organizēt un koordinēt iepirkuma līguma izpildi. Līgumu ar iepirkumu izpildītāju visos centralizēto iepirkumu gadījumos slēdz NP³⁸.
77. Valsts valodas likums nosaka, ka statistiskie pārskati, gada pārskati, grāmatvedības uzskaites dokumenti un citi dokumenti, kuri, pamatojoties uz likumu vai citu normatīvo aktu, iesniedzami valsts vai pašvaldības iestādēs, sastādāmi valsts valodā un ka juridisko personu līgumi par ārstniecības, veselības aprūpes, sabiedriskās drošības un citu sabiedrisku pakalpojumu sniegšanu Latvijas teritorijā slēdzami valsts valodā, bet ja līgumi ir svešvalodā, tiem pievienojams tulkojums valsts valodā³⁹.

Revīzijā konstatēts, ka šāda likuma norma nav iekļauta iekšējos normatīvajos aktos un, izstrādājot centralizēto iepirkumu līgumus, NP netiek ievērotas Valsts valodas likuma prasības, jo centralizētie iepirkumu līgumi ar ārvalstu piegādātājiem netiek slēgti valsts valodā un NP grāmatvedībā tie tiek iesniegti svešvalodā bez tulkojuma.

78. Saskaņā ar likumu „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” iepirkuma līgumā tiek noteiktas visas tiesiskās attiecības starp pasūtītāju un preču pārdevēju vai pakalpojumu sniedzēju⁴⁰. Likums nosaka iepirkuma līguma slēgšanas nosacījumus un tajā iekļaujamo saturu. Atbilstoši likumam iepirkuma līgumā jānorāda pasūtītāja un izpildītāja nosaukums, iepirkuma priekšmets, tā apjoms un kvalitātes prasības, samaksas kārtība un līguma izpildes

³⁶ AM reglamenta AMR 70-7 206.punkts

³⁷ AM reglamenta AMR 70-7 113.punkts

³⁸ AM reglamenta AMR 70-7 209.punkts

³⁹ Valsts valodas likuma 8. un 9.pants

⁴⁰ Likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 33.panta pirmā daļa

terminš, kā arī līgumslēdzēju pušu atbildība par līguma neizpildīšanu un līguma grozīšanas kārtība u.c.⁴¹

- 78.1. Pārbaudot noslēgto centralizēto iepirkumu līgumu satura un noformējuma atbilstību normatīvo aktu prasībām, konstatēts, ka atsevišķos līgumos netiek norādīta preču piegādes vieta, tādējādi neievērojot likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” prasības par līguma saturu.
 - 78.2. Veicot iepirkumu līgumu pārbaudi, konstatēts, ka, slēdzot centralizētos iepirkuma līgumus, līgumā netiek norādīts līguma slēgšanas datums. Šādos gadījumos uz iepirkuma līguma redzams tikai līguma reģistrācijas datums, kas NP faktiski tiek uzskatīts par šī līguma spēkā stāšanās dienu. Bez tam konstatēts, ka līgumu izpildītāji vairākos gadījumos ir izrakstījuši rēķinus par priekšapmaksas veikšanu vēl pirms līgums ir reģistrēts jeb faktiski stājies spēkā. Lai gan revīzijas laikā netika konstatēts, ka revidējamā periodā šādi rēķini būtu apmaksāti vēl pirms līgums ir reģistrēts jeb faktiski stājies spēkā, tomēr nenovēršot trūkumus līgumu noformēšanā, šāds risks pastāv.
79. Saskaņā ar AM reglamentu AMR 70-7 līgumu reģistrēšana atbilstoši lietu nomenklatūrai ir jānodrošina pasūtītājam⁴². Savukārt AM 24.10.2005. noteikumi Nr.3-NOT „Publisko iepirkumu līgumu reģistrēšana” nosaka, ka par iepirkumu atbildīgajai amatpersonai visi saskaņotie centralizēto iepirkumu līgumi jāiesniedz reģistrēšanai līguma slēdzēja NP lietvedībā trīs darba dienu laikā pēc līguma noslēgšanas⁴³. Ņemot vērā iepriekš minēto, NP nozīmētajām par iepirkumiem atbildīgajām amatpersonām bija jānodrošina visu centralizēto iepirkumu līgumu reģistrēšana un līgumu reģistra kārtošana.
- 79.1. Revīzijā konstatēts, ka 2005.gadā NP nav veikta noslēgto centralizēto iepirkumu līgumu reģistrācija. 2005.gadā līgumi tika reģistrēti NBS Apvienotā štāba Nodrošinājuma departamentā, bet NP centralizēto iepirkumu līgumu reģistrāciju uzsāka tikai 2006.gadā.
 - 79.2. Veicot centralizēto iepirkumu līgumu reģistrācijas pārbaudi, konstatēts, ka NP štāba Iepirkumu un infrastruktūras pārvaldes 2006.gadā iekārtotais līgumu reģistrs nesniedz pilnīgu informāciju par noslēgtajiem centralizēto iepirkumu līgumiem, jo reģistrā iztrūkst informācijas par dažiem iepirkuma līgumiem vai arī līgumi reģistrēti ar vienu un to pašu reģistrācijas numuru. Tā, piemēram, konstatēts, ka iztrūkst informācijas par līgumiem Nr.P-010/2006, Nr.P-087/2006, līgumiem no Nr.P-012/2006 līdz Nr.P-015/2006, kā arī ar vienu numuru P-141/2006 ir reģistrēti divi līgumi.
 - 79.3. NP ne vienmēr tiek ievēroti līgumu iesniegšanas termiņi, piemēram, 20.09.2005. noslēgtais līgums Nr.p-009/NP/2005/NP2005/171 par video novērošanas sistēmas nomu, uzstādīšanu un apkalpošanu NP štāba Iepirkumu un infrastruktūras pārvaldē iesniegts un reģistrēts tikai 06.01.2006.
80. NP instrukcijā „Cenu aptaujas piemērošana NP” noteikts, ka NP štāba Iepirkumu un infrastruktūras pārvaldes lietvedei iepirkuma līguma kopija jāiesniedz NP Finanšu nodaļā, NP Grāmatvedībā, kā arī NP APC, un jānodrošina vienas kopijas palikšana pie iepirkuma atbildīgās amatpersonas⁴⁴.

Revīzijā konstatēts, ka NP APC noslēgto līgumu kopijas vispār netiek iesniegtas, bet tā kā NP Finanšu nodaļā un NP Grāmatvedībā nav iekārtots iekšējo ienākošo dokumentu reģistrs, nav iespējams konstatēt, vai iepirkumu līgumu kopijas iepriekš minētajās struktūrvienībās tiek iesniegtas savlaicīgi.

⁴¹ Likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 33.panta otrā daļa

⁴² AM reglamenta AMR 70-7 209.punkts

⁴³ AM 24.10.2005. noteikumu Nr.3-NOT „Publisko iepirkumu līgumu reģistrēšana” 2., 7. un 9.punkts

⁴⁴ NP instrukcijas „Cenu aptaujas piemērošana Nodrošinājuma pavēlniecībā” 237.punkts

81. Izvērtējot iekšējos normatīvos aktus, kuros noteikta centralizēto iepirkumu līgumu slēgšanas kārtība, konstatēts, ka tajos nav atrunāts, kā tiek veikta noslēgto līgumu anulācija un anulēto līgumu izslēgšana no iepirkumu līgumu reģistra. Piemēram, NP štāba Iepirkumu un infrastruktūras pārvaldē reģistrēts līgums Nr.P-164/NP/2006/NP2006/306D, kurā nebija pareizi uzrādīts pakalpojuma apraksts, kā rezultātā tas tika anulēts un tā vietā noslēgts cits līgums, kas reģistrēts ar citu numuru. Taču NP štāba Iepirkumu un infrastruktūras pārvaldes līgumu reģistrā nav pievienota atzīme par anulētā līguma spēkā neesamību.
82. Centralizēti iegādājamo MTL un pakalpojumu saņemšanas kārtību NP reglamentē NP pagaidu instrukcija „Par MTL vai pakalpojumu saņemšanu un kvalitātes kontroli”.
- 82.1. Saskaņā ar instrukciju MTL saņemšanas procesā piedalās materiāli atbildīgā persona jeb noliktavas pārzinis (turpmāk tekstā – noliktavas pārzinis), par iepirkumu atbildīgā amatpersona un MTL piegādātāja pārstāvis. Pirms noliktavas pārzinis pieņem MTL un paraksta preču pavadzīmi – rēķinu, uz tās jābūt par iepirkumu atbildīgās amatpersonas saskaņojumam⁴⁵.
- 82.2. Revīzijā konstatēts, ka ne visos gadījumos uz preču pavadzīmēm – rēķiniem ir par iepirkumu atbildīgās amatpersonas saskaņojums, kas norāda, ka par iepirkumu atbildīgā amatpersona nav piedalījies preču saņemšanā. Tādējādi pastāv iespēja, ka tiek pieņemti MTL, kas neatbilst iepirkuma līgumā paredzētajai specifikācijai, kā rezultātā NBS nodrošinājums ar MTL nav pietiekams un neatbilst plānotajam. Bez tam, NP nav nodrošinājusi papildus kontroles pasākumus, lai pārliecinātos, ka par iepirkumu atbildīgā amatpersona vienmēr piedalās MTL saņemšanā.
83. NP pagaidu instrukcija „Par MTL vai pakalpojumu saņemšanu un kvalitātes kontroli” nosaka, ka atkarībā no piegādājamo MTL specifikas un īpašībām, par iepirkumu atbildīgā amatpersona noformē MTL pieņemšanas – nodošanas aktu⁴⁶.
- Revīzijā konstatēti daži gadījumi, kad MTL tiek pieņemti tikai uz preču pavadzīmes - rēķina pamata, nesastādot MTL pieņemšanas – nodošanas aktu, kaut gan šī prasība ietverta arī attiecīgajā iepirkuma līgumā. Tādējādi, gadījumos, kad paredzēta MTL montāža un uzstādīšana, nav iespējams pārliecināties par pilnīgu līgumā noteikto saistību izpildi. Līdz ar to, arī NP grāmatvedības reģistros pie maksājuma uzdevuma netiek pievienots attiecīgais MTL nodošanas – pieņemšanas akts.
84. Centralizēto iepirkumu līgumu apmaksas kārtību nosaka vairāki NP grāmatvedību un iekšējo kontroli reglamentējošie normatīvie akti, kuros noteikts, ka par iepirkumu atbildīgajai amatpersonai pie NP Grāmatvedībā iesniedzamajiem rēķiniem jāpievieno ar NP Finanšu nodaļas vecāko finanšu speciālistu un NP štāba Iepirkumu un infrastruktūras pārvaldes priekšnieku saskaņots ziņojums par apmaksu no centralizētajām iegādēm atvērtā finansējuma⁴⁷.
- 84.1. Veicot apmaksāto centralizēto iepirkumu līgumu rēķinu pārbaudi konstatēts, ka ne visos gadījumos rēķiniem tiek pievienoti par iepirkumu atbildīgās amatpersonas ziņojumi, kas liecina arī par to, ka rēķinu apmaksu nav saskaņota ar iepriekš minētajām atbildīgajām amatpersonām.
- 84.2. NP nav nodrošināta pietiekama kontrole pār rēķinu apmaksu, jo revīzijā konstatēts, ka NP Grāmatvedībā uz apmaksai iesniegtajiem rēķiniem nav NP komandiera vai tā pilnvarotas personas vīzas, kā to nosaka ar NP 29.06.2005. pavēli Nr.492 apstiprinātā

⁴⁵ NP pagaidu instrukcijas „Par MTL vai pakalpojumu saņemšanu un kvalitātes kontroli” 105. un 203.punkts

⁴⁶ NP pagaidu instrukcijas „Par MTL vai pakalpojumu saņemšanu un kvalitātes kontroli” 204.punkts

⁴⁷ NP 13.06.2005. pavēles Nr.448 „Par kārtību, kādā iesniedz apmaksas dokumentus (rēķinus) apmaksai NP grāmatvedībā” 1. un 4.punkts

nolikuma „Grāmatvedības un finanšu iekšējās kontroles nolikums” prasības⁴⁸. Jānorāda, ka NP katru dienu apmaksai tiek sagatavots liels skaits rēķinu un formāla to apstiprināšana nenodrošina šīs kontroles procedūras efektivitāti.

Secinājumi

85. Slēdzot centralizēto iepirkumu līgumus NP nenodrošina Valsts valodas likuma 8.un 9.panta prasību izpildi, jo līgumiem svešvalodā netiek nodrošināts tulkojums, kas NP Finanšu nodaļā un NP Grāmatvedībā apgrūtina finansējuma izlietojuma kontroli.
86. NP, sagatavojot centralizēto iepirkumu līgumus, netiek ievērotas likuma „Par iepirkumu valsts vai pašvaldību vajadzībām” 33.panta prasības par līguma saturu, jo atsevišķos līgumos netiek norādīta preču piegādes vieta un līguma slēgšanas datums, kas var radīt risku sekmīgai līguma izpildei un kontrolei.
87. NP nav nodrošināta AM 24.10.2005. noteikumu Nr.3-NOT „Publisko iepirkumu līgumu reģistrēšana” 2., 7. un 9.punktu izpilde, ka par iepirkumu atbildīgā amatpersona saskaņotos centralizēto iepirkumu līgumus reģistrē trīs darba dienu laikā pēc līguma noslēgšanas, līdz ar ko NP štāba Iepirkuma un infrastruktūras pārvaldes iepirkumu līgumu reģistrācija nenodrošina pilnīgu informāciju par visiem noslēgtajiem centralizēto iepirkumu līgumiem, kas savukārt apgrūtina likuma „Par iepirkumu valsts un pašvaldību vajadzībām” 35.pantā noteikto pārskatu sniegšanu un kontroli pār līgumu izpildi.
88. NP netiek ievērotas instrukcijas „Cenu aptaujas piemērošana NP” prasības, ka noslēgto iepirkumu līgumu kopijas tiek iesniegtas NP Finanšu nodaļā, NP Grāmatvedībā un NP APC, jo NP APC līgumu kopijas vispār netiek iesniegtas, bet NP Finanšu nodaļā un NP Grāmatvedībā iedibinātā dokumentu reģistrācijas kārtība nenodrošina iespēju konstatēt vai iepirkumu līgumu kopijas iepriekš minētajās struktūrvienībās tiek iesniegtas.
89. NP nav nodrošinājusi pietiekamu kontroli pār iepirkumu atbildīgo amatpersonu darbību centralizēto iepirkumu līgumsaistību izpildē, kā rezultātā netiek ievērota pagaidu instrukcijā „Par MTL vai pakalpojumu saņemšanu un kvalitātes kontroli” noteiktā centralizēti iegādāto MTL un pakalpojumu saņemšanas kārtība, jo ne visos gadījumos uz preču pavadzīmēm – rēķiniem ir par iepirkumu atbildīgās amatpersonas saskaņojums un atsevišķos gadījumos MTL noliktavās tiek pieņemti bez pieņemšanas – nodošanas akta sastādīšanas, kaut gan šī prasība ir ietverta arī attiecīgajā iepirkuma līgumā. Līdz ar to pastāv risks, ka tiek pieņemti iepirkuma līgumā paredzētajai specifikācijai neatbilstoši MTL un ka NBS nodrošinājums ar MTL nebūs pietiekams.
90. NP centralizēto iepirkumu līgumu rēķinu apmaksas kontrolē pastāv trūkumi, kas pie pastāvošās dokumentu plūsmas var izraisīt nelietderīgas finanšu līdzekļu izlietošanas risku:
 - 90.1. apmaksai tiek iesniegti rēķini, uz kuriem nav NP komandiera vai tā pilnvarotas personas vīzas, kā to nosaka ar NP 29.06.2005. pavēli Nr.492 apstiprinātā nolikuma „Grāmatvedības un finanšu iekšējās kontroles nolikums” 3.4. punkta prasības;
 - 90.2. apmaksai tiek iesniegti rēķini, kuriem nav pievienoti ar NP Finanšu nodaļas vecāko finanšu speciālistu un NP štāba Iepirkumu un infrastruktūras pārvaldes priekšnieku saskaņoti par iepirkumu atbildīgās amatpersonas ziņojumi, kā to nosaka NP 13.06.2005. pavēles Nr.448 „Par kārtību, kādā iesniedz apmaksas dokumentus (rēķinus) apmaksai NP grāmatvedībā” 1. un 4.punkts.
91. NP nav izstrādāta, kā arī iekšējos normatīvajos aktos nav noteikta kārtība, kādā tiek veikta noslēgto MTL iepirkumu līgumu anulācija un izslēgšana no MTL iepirkumu līgumu reģistra, kā rezultātā rodas risks spēkā neesošu iepirkumu līgumu apmaksai.

⁴⁸ ar NP 29.06.2005. pavēli Nr.492 apstiprinātā nolikuma „Grāmatvedības un finanšu iekšējās kontroles nolikums” 3.4. apakšpunkts

Ieteikumi

92. Slēdzot iepirkumu līgumus, nodrošināt līgumu satura atbilstību normatīvo aktu prasībām.
93. NP normatīvajos aktos noteikt kārtību, kā veicama iepirkumu līgumu anulācija, novēršot nepamatotas finanšu līdzekļu izlietošanas risku.
94. Pilnveidot NP iekšējās kontroles procedūras pār iepirkumu atbildīgo amatpersonu darbību centralizēto iepirkumu līgumsaistību izpildē.
95. Reģistrējot iepirkumu līgumus, nodrošināt pilnīgu informāciju par noslēgtajiem līgumiem, kas nodrošinātu līgumu izpildes kontroli un pārskatu sagatavošanu.
96. Pilnveidot NP iekšējās kontroles procedūras, kas novērstu formālu NP apmaksājamo rēķinu apstiprināšanu un kontroli.

NBS apgāde ar centralizēti iegādātajiem MTL

Konstatējumi

97. Saskaņā ar NBS 01.02.2006. reglamentu Nr.2 „Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības nolikums” NBS apgāde ar centralizēti iegādātajiem MTL ir to saņemšana, uzglabāšana, uzskaitē un izsniegšana NBS vienībām, kā arī iznīcināšana un utilizācija⁴⁹.
98. NBS vienību apgādi ar centralizēti iegādātajiem MTL reglamentē ar NP 31.05.2005. pavēli Nr.401 apstiprinātā „Apgādes atbalsta operāciju instrukcija” (turpmāk tekstā – NP Apgādes atbalsta instrukcija). NP Apgādes atbalsta instrukcija nosaka apgādes operāciju plānošanas, organizēšanas, koordinēšanas un izpildes kārtību.
99. NBS apgādes nodrošināšanā ar centralizēti iegādātajiem MTL iesaistītas vairākas NP struktūrvienības⁵⁰. Atbilstoši NP struktūrai centralizēti iegādāto MTL saņemšana, uzglabāšana un uzskaitē, kā arī izsniegšana NBS vienībām un utilizācija ietilpst NP APC uzdevumos. Savukārt NBS apgādes koordinēšanu un NP APC noliktavās saņemto MTL sadali pa NBS vienībām veic NP štāba Operatīvās plānošanas daļas Atbalsta operāciju nodaļa⁵¹.
100. NBS vajadzībām centralizēti iegādātie MTL pirms to sadales pa NBS vienībām tiek nogādāti un uzglabāti NP APC noliktavās. Centralizēti iegādāto MTL vai pakalpojumu saņemšanu un to kvalitātes kontroli reglamentē NP pagaidu instrukcija „Par MTL vai pakalpojumu saņemšanu un kvalitātes kontroli”. Instrukcija nosaka par iepirkumu atbildīgās amatpersonas, pieņemšanas komisijas (pakalpojuma gadījumā) un noliktavu pārziņu pienākumus, saņemot, uzglabājot MTL vai izmantojot pakalpojumus.

Saskaņā ar iepriekš minēto instrukciju katram NP Reģionālajam nodrošinājuma centram (turpmāk – RNC), kas nodrošina NBS vienībām no NP APC noliktavas izsniegto centralizēti iegādāto MTL uzglabāšanu, ir jāizstrādā sava instrukcija, kura noteiktu centralizēti iegādāto MTL vai pakalpojumu saņemšanas kārtību. Revīzijā konstatēts, ka šādas MTL vai pakalpojumu saņemšanas instrukcijas nav izstrādājuši 2.RNC un 3.RNC.

101. AM reglaments AMR 70-7 nosaka, ka par MTL pieņemšanas un uzglabāšanas instrukciju izstrādi ir atbildīgs NP komandieris⁵². MTL uzglabāšanu NP struktūrvienībās reglamentē NP 20.06.2002. instrukcija „Materiāli tehnisko līdzekļu glabāšanas instrukcija”, kura neatbilst NP struktūrai un spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

⁴⁹ NBS 01.02.2006. reglamenta Nr.2 „Nacionālo bruņoto spēku Nodrošinājuma pavēlniecības nolikums” 16.1.2.apakšpunkts

⁵⁰ NP Apgādes atbalsta operāciju instrukcijas 201.punkts

⁵¹ NP Apgādes atbalsta operāciju instrukcijas 202.punkts

⁵² AM reglamenta AMR 70-7 407.punkts

102. NP noliktavās MTL pieņemšanu, uzskaiti, glabāšanu un izsniegšanu veic noliktavas pārziņi. Atbilstoši amatu aprakstiem noliktavu pārziņu pienākumos ietilpst vadīt, organizēt un kontrolēt noliktavu darbību, kā arī ievērot materiālo vērtību glabāšanas noteikumus un nepieļaut to bojāšanos un iztrūkumus.

Izvērtējot NP noliktavu darbību, konstatēts, ka NP nenodrošina pietiekamu kontroli pār noliktavas pārziņu darbību, par ko liecina arī 2005.gadā veiktās inventarizācijas rezultātā konstatētie iztrūkumi 3.RNC, kur materiāli atbildīgā persona nebija nodrošinājusi atbilstošu MTL uzglabāšanu.

103. NBS apgādes procesa ietvaros notiek ne tikai MTL izsniegšana NBS vienībām, bet arī MTL atgriešana NP noliktavās. Saskaņā ar NBS Apvienotā štāba 21.05.2004. rīkojumu Nr.659 „Par MTL nodošanu noliktavā” karavīriem pēc atgriešanās no starptautiskajām miera nodrošināšanas operācijām jānodod atpakaļ NP noliktavās saņemtais ekipējums.

103.1. Revīzijā konstatēts, ka rīkojuma izpilde netiek pilnībā nodrošināta, jo atsevišķos gadījumos karavīriem izsniegtais ekipējums pēc atgriešanās no starptautiskajām miera nodrošināšanas operācijām netiek nodots NP noliktavās. Par to liecina arī NP komandierim adresētā 3.RNC 16.01.2006. vēstule, kurā minēts, ka 24 karavīri nav nodevuši ekipējumu 3.RNC noliktavā.

103.2. Saskaņā ar MK noteikumiem Nr.519⁵³ atsevišķos gadījumos karavīru ekipējuma lietošanas termiņi ievērojami pārsniedz starptautisko miera nodrošināšanas operāciju termiņus. Revīzijā konstatēts, ka NP noliktavās nav nodrošināti atbilstoši apstākļi (mazgāšana, ķīmiskā tīrīšana un remonts) lietotā karavīru ekipējuma uzglabāšanai un apkopei, līdz ar ko ekipējums nākamajās operācijās faktiski nav lietojams.

104. Iekšējos normatīvajos aktos nav noteikta kārtība, kādā tiek iznīcināti, pārstrādāti vai utilizēti iegādātie MTL.

Revīzijā konstatēts, ka NP noliktavās tiek uzglabāts liels daudzums nederīgo un nolietoto MTL. Tā, piemēram, revīzijas laikā konstatēts, ka NP noliktavā ir uzkrātas 88 norakstītas automašīnas un 3823 kg metāllūžņu. NP tiek nodrošināta tikai veselības aprūpes atkritumu savākšana un transportēšana uz likvidācijas vietu.

105. Saskaņā ar NBS Apvienotā štāba instrukciju „Nacionālo bruņoto spēku pārskatu sistēmas instrukcija”, kas apstiprināta ar NBS 31.05.2005. pavēli Nr.123 (turpmāk tekstā - NBS Apvienotā štāba instrukcija „Nacionālo bruņoto spēku pārskatu sistēmas instrukcija”), NP ir jā sagatavo dažādi pārskati (mēneša, ceturkšņa, gada), t.sk. ceturkšņa pārskati par apgādi un jā iesniedz NBS Apvienotam štābam⁵⁴. Revīzijā konstatēts, ka daži pārskati NBS netiek iesniegti savlaicīgi, vai vispār netiek iesniegti, kas nenodrošina efektīvu informācijas apmaiņu par MTL iegāžu plāna izpildi un MTL stāvokli NP noliktavās.

Secinājumi

106. NP nepilnīgi izstrādātie NBS apgādes procesu reglamentējošie normatīvie akti vai to trūkums rada finanšu līdzekļu neekonomiskas un nelietderīgas izlietošanas risku.
107. NP nav ievēroti pagaidu instrukcijas „Par MTL vai pakalpojumu saņemšanu un kvalitātes kontroli” nosacījumi, ka katram NP RNC ir jāizstrādā sava MTL vai pakalpojumu saņemšanas un kontroles instrukcija. 2.RNC un 3.RNC šādas instrukcijas nav izstrādātas, līdz ar ko NP nav nodrošināta vienota MTL un pakalpojumu saņemšanas un kontroles sistēma.

⁵³ MK noteikumu Nr.519 16¹.punkts

⁵⁴ ar NBS 31.01.2005. pavēli Nr.123 apstiprinātās instrukcijas „Nacionālo bruņoto spēku pārskatu sistēmas instrukcija” nodaļas „Ceturkšņa pārskati” 1.5.apakšpunkts

108. NP nav nodrošināta MK noteikumu Nr.519 normu izpilde par karavīru ekipējuma lietošanas termiņiem, jo NP noliktavās netiek īstenota lietotā MTL apkope un uzglabāšana, kas savukārt nenodrošina vairākkārtīgu MTL lietošanu.
109. NP nav ieviesta pilnīga kontrole pār noliktavas pārziņu pienākumu izpildi, kas rada risku MTL saglabāšanai un pieļauj valsts budžeta līdzekļu izsaimniekošanu.
110. NBS apgādes procesā ar centralizēti iegādātajiem MTL nav nodrošināta NBS Apvienotā štāba 21.05.2004. rīkojuma Nr.659 „Par MTL nodošanu noliktavā” izpilde, ka karavīriem pēc atgriešanās no starptautiskajām miera nodrošināšanas operācijām NP noliktavās jānodod atpakaļ saņemtais ekipējums.
111. NP nav ievērotas NBS Apvienotā štāba instrukcijas „Nacionālo bruņoto spēku pārskatu sistēmas instrukcija” prasības par pārskatu iesniegšanu, līdz ar ko NP nepilnīgi un neregulāri sniegtā informācija NBS Apvienotajam štābam par MTL iegāžu plānu izpildi un MTL stāvokli NP noliktavās negatīvi ietekmē iegāžu plānošanas procesu.
112. Iekšējos normatīvajos aktos nav noteikta kārtība, kādā tiek iznīcināti, pārstrādāti vai utilizēti iegādātie MTL, līdz ar ko NP noliktavās ir uzkrāts liels daudzums nederīgo un nolietoto MTL, kas apgrūtina NP noliktavu darbību un rada budžeta līdzekļu izšķērdēšanas risku.

Ieteikumi

113. NP nodrošināt NBS apgādes procesu reglamentējošo normatīvo aktu izstrādi un aktualizāciju, kas novērstu finanšu līdzekļu neekonomiskas un nelietderīgas izlietošanas risku.
114. NP pilnveidot kontroles sistēmu, kas nodrošinātu pietiekamu kontroli pār noliktavas pārziņu pienākumu izpildi un MTL saglabāšanu.
115. NP nodrošināt pilnīgu informācijas apmaiņu ar NBS Apvienoto štābu par MTL iegāžu plāna izpildi un MTL stāvokli NP noliktavās.

Revīzijas grupa:

Revīzijas grupas vadītāja
valsts revidente

B.Vilciņa

valsts revidents

A.Jevčuks

valsts revidents

J.Blaus

valsts revidenta palīgs

G.Zemītis